UPOKOJENEC

Glasilo izdaja: DU Lovrenc na Pohorju

Letnik: 25 **Številka: 1** **Lovrenc, december 2017**

UVODNIK

Tokratno glasilo UPOKOJENEC je že 25. številka izdaje našega društvenega časopisa. Tudi tokrat so v glasilu nanizani prispevki, dogodki, obvestila, razvedrila, poročila in še veliko drugih stvari.

Društveni časopis naj si poišče pot v vse družine naših upokojencev in pa seveda tudi k mlajšim generacijam, da bodo vsi vsaj delno seznanjeni, kaj se dogaja v Lovrencu in bližnji okolici.

Želimo si, da bi tudi bralci v njem sodelovali s svojimi pisnimi prispevki, kajti večji kot bo krog dopisnikov, pristnejša in bogatejša bo vsebina našega glasila.

Kot urednica glasila Upokojenec se iskreno zahvaljujem vsem, ki so s finančnimi prispevki pomagali pri izdaji glasila.

Iskrena hvala tudi vsem dopisnikom, za prispevke, s katerimi smo lahko pripravili naše glasilo. VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO 2018!

Olga Črešnar,
predsednica DU

Najstarejša hiša v Lovrencu je kmečka domačija LADEJENKOVO stara je okoli 500 let.

90 LET GOSPE TREZIKE PARADIŽ

Trezika Paradiž, rojena Mori, se je rodila 27. 9. 1927 v Jurečevi žagi. Bila je peti od osmih otrok. Osnovno šolo je obiskovala v Lovrencu na Pohorju. V prvem razredu je bila njena učiteljica gospa Pavla Kasjak. Končala je vseh osem razredov, ko se je začela II. svetovna vojna.

Po končani šoli je eno leto služila pri kmetu Gosaku, nato pa je delala še štiri leta pri Potočniku.

Po vojni je spoznala moža, s katerim sta se 1947. leta poročila. In kako je spoznala moža? Šla je na pogreb, po poti mimo Krampergerjeve hiše. In skozi okno jo je zagledala mačeha njenega bodočega moža in rekla svojemu pastorku: »Hitro poglej ven, ena šikana puža gre …!«

Pred tem je bil mož dve leti v vojski, nato pa še dve leti v ujetništvu v Rusiji. To se je poznalo tudi na njegovem zdravju. V zakonu sta imela dva sinova. Mož je umrl leta 1988, tako je ostala sama z otrokoma in mamo ter bolnim očetom. Za vse je skrbela sama.

Sinova sta odrasla in si ustvarila svojo družino.

Sedaj pa živi pri mlajšem sinu, snaha je do nje zelo dobra, pridna, lepo skrbita za mamo-babico.

Ima svojo sobo, veliko se pogovarjajo, najbolj se razveseli vnukov in pravnukov.

Pravi, da je hodila 10 let na dopust v Moravce in 10 let v Izolo na morje, da ima prelepe spomine na tisti čas.

Sedaj pa najraje bere časopise, sin ji prinese kar štiri različne, ob gledanju televizije pa uživa ob politiki, nobenega poročila ne zamudi. Včasih se malo jezi in pravi, da bi politiki morali biti naš vzor…

In kaj si želi? Da bi še naprej živela v miru, razumevanju, ob sinu ter snahi in želi si, da bi jim zdravje služilo še naprej.

Gospe Treziki želimo še naprej tako vedrega duha, dobre volje in še veliko srečnih dni z njenimi najdražjimi!

M. Perklič

NAGOVOR ŽUPANA

Spoštovane upokojenke/občanke, spoštovani upokojenci/občani!

Vedno znova sem vesel, da vas lahko nagovorim v našem/vašem glasilu Upokojenec, ki letos praznuje četrt stoletja svojega obstoja, ustvarjanja, truda, medsebojnega sodelovanja, za kar se iskreno zahvaljujem vsem: uredniškemu odboru, dopisnikom, lektorjem, sponzorjem, donatorjem, predsednici in članom društva upokojencev z željo, da Upokojenec tudi v prihodnje s svojimi prispevki razveseljuje še številne generacije.

Zopet se leto bliža h koncu, ko se ozremo na prehojeno pot tega leta in hkrati usmerimo pogled v prihodnje.

Prav je, da se spomnimo za našo občino pomembnih dogodkov v preteklem obdobju.

Vsako leto, ko razmišljam o delu zadnjega leta, sem vesel, da smo kljub težkim finančnim in gospodarskim razmeram uspeli dokončati marsikatero investicijo in proračunska sredstva nameniti tja, kjer so najbolj potrebna, in nazadnje uspeli brez zadolževanja občine tudi povečati premoženje občine, ki smo ga oplemenitili tudi z donatorskimi sredstvi.

V preteklem letu 2016 smo čez 1,1 milijon evrov vložili v nove pridobitve na področju vzdrževanja cest in javnih poti, na stanovanjskem področju in vodovodnem omrežju. Naštejmo le nekaj najpomembnejših investicij: rekonstrukcija občinske lokalne ceste na Kumen, rekonstrukcija ceste do lovske koče, Srparska pot, Sončna pot, odpravljali smo posledice neurij še iz leta 2014 in poskrbeli še za področje družbenih dejavnosti. Tudi v tem letu smo v realizaciji večine načrtovanih projektov in zadanih ciljev na mnogih področjih. Investicijski del proračuna v letu 2017 znaša cca 1,2 mio €. Da ne bom predolg, bi želel izpostaviti le nekaj najpomembnejših dosežkov, in sicer: rekonstrukcija lokalne ceste Pot Šercerjeve brigade, rekonstrukcija javne poti Ceste pod bregom, priprava projektne dokumentacije za rekonstrukcijo Ceste vstaje, izgradnja sekundarnega cevovoda za potrebe zaselka hiš na Rdečem bregu. Kljub številnim prizadevanjem in trudu smo se žal morali v letošnjem letu odpovedati prvi fazi rekonstrukcije ceste Činžat–Fišer žaga, vendar njeno realizacijo načrtujemo takoj, ko bodo zaključeni postopki parcelacije nove trase ceste.

Tudi področju družbenih dejavnosti posvečamo posebno skrb z zagotavljanjem sredstev za izvajanje različnih, tudi nadstandardnih programov na področju predšolske vzgoje, izobraževanja, socialnega varstva, zdravstva, športa, kulture … V letošnjem letu bomo pridobili nove prostore

in opremo za dejavnost fitnesa, izvedli projekt plezalne stene v večnamenski športni dvorani, s čimer bomo izboljšali pogoje za športne aktivnosti vseh generacij. Dodatno bomo spodbujali medgeneracijsko povezovanje, saj se je Občina Lovrenc na Pohorju kot partner pridružila projektu Večgeneracijski dnevni center Danica, ki deluje pod okriljem Doma Danice Vogrinec Maribor, s katerim se dogovarjamo o vzpostavitvi domskega varstva v naši občini. Še v letošnjem letu bo občinski svet obravnaval Razvojni program Medgeneracijskega središča Lovrenc (Lovrenška livada), s katerim v naši občini vzpostavljamo nov model socialnega varstva starejših skozi uvajanje različnih novih programskih vsebin. Poglaviten razlog je izgradnja centra za institucionalno varstvo starejših (dom za starejše) s čim večjo socialno vključenostjo starejših v vsakdanje življenje in družbeno dogajanje kraja s prepletanjem obstoječih, novih in inovativnih programov. Zasnova doma starejših občanov načrtuje izvajanje domske oskrbe, dnevnega varstva, medgeneracijskega centra, pomoč na domu in apartmajskega dela kot del domske oskrbe ali turistične nastanitve s skupno kapaciteto 51 oseb. Predviden začetek izgradnje je konec leta 2018, zaključek konec 2019.
Načrtovana so tudi sredstva za dokončno obnovo prostorov v starem delu kulturnega doma z namenom, da društvom za izvajanje njihovih dejavnosti zagotovimo ustrezne prostore. Na steklene nadstreške teras vrtca bomo zaradi visokih temperatur namestili senčila. Tudi z zdravstvenim domom dr. Adolfa Drolca dobro sodelujemo in sofinanciramo dejavnost zdravstva, vlagamo sredstva v obnovo prostorov pralnice, ambulantne okulistike, nabavo opreme. Nismo pozabili na kulturno dediščino, saj načrtujemo obnovo Cerkve Svete Radegunde in njene okolice. Idejni projekt okolice je že pripravljen in bo v kratkem na ogled pred samo cerkvijo. Ob visokem jubileju Godbe na pihala smo njenim članom omogočili nakup novih uniform.
Uspešno smo rešili problematiko cen Nigrada, rešujemo še problematiko čistilne naprave in izgradnje meteorne kanalizacije in vodovoda skozi trško jedro, problematiko Snage (spoštovanje koncesijske pogodbe in cene), uspešno pa smo rešili obnovo regionalne ceste Ruta–Pesek, ki je tik pred začetkom obnove, za kar se iskreno zahvaljujem Ministrstvu za infrastrukturo in prostor, ministru dr. Petru Gašparšiču, direktorju Direkcije za infrastrukturo g. Damirju Topolku, namestnici direktorja direkcije in vodji Sektorja za vzdrževanje, varstvo cest in prometno varnost go. Liljani Herga, vodji sektorja za investicije v ceste pri direkciji za infrastrukturo g. Tomažu Willenpartu, vodji projekta g. Mateju Lapajne, g. Pavletu Heuki iz Sektorja za vzdrževanje, varstvo cest in prometno varnost, še posebej navzočim poslancem Državnega zbora, županu Občine Zreče in vsem prisotnim na delovnem sestanku pri županu in navzočim pri podpisu sporazuma.

Prav je, da vas obvestim, da celotna rekonstrukcija ceste od Rute do Peska na Pohorju znaša v skupni vrednosti 26 milijonov evrov in bi morala biti v celoti zaključena najkasneje v obdobju petih let. Obnova ceste je razdeljena na tri faze. Prva faza je obnova trškega jedra, vredna skoraj 5 mio €. Razpis za gradnjo bo objavljen do konca letošnjega leta, izgradnja se bo pričela spomladi 2018 in zaključila predvidoma spomladi 2019. S tem bo občina pridobila nov vodovod, kanalizacijo, ureditev pločnikov, cestno razsvetljavo, tri nova avtobusna postajališča in nov izgled trškega jedra. Telemach Rotovž in Telekom Slovenije bosta kot soinvestitorja zagotovila tudi izgradnjo in prestavitev telekomunikacijskih vodov.

Po letu 2019 se bo pričela izgradnja II. faze, in sicer od mostu čez Dravo–Ruta–Lovrenc na Pohorju. Tretja faza, ki je zadnja faza, pa predstavlja izgradnjo ceste od Lovrenca do Peska. Ta del ceste zadnje faze se je že pričel sanirati z letošnjim letom, ki se bo nadgrajeval v skladu s sanacijskim načrtom v prihodnjih letih in omogočil že do leta 2018 prevoz z avtobusi do Peska. S tem bo turistom omogočen dostop do turističnega centra Rogla in prelepih lovrenških jezer, kar je pomembna pridobitev tudi za razvoj gospodarstva, turizma in nadaljnjo povezovanje Lovrenca s sosednjimi občinami Zreče, Slovenske Konjice, Oplotnico, Ribnico na Pohorju, Vitanjem, Slovensko Bistrico in Občino Mislinja. Lovrenc je »stari« kraj z vedno več mladega prebivalstva, s čistim zrakom in z lepo naravo, ki zagotovo ponuja mnogo možnosti za razvoj zimsko letnega turizma, kar želimo v prihodnje izkoristiti.

Ob izgradnji ceste je zelo pomembno, da smo uspeli zagotoviti sredstva iz kohezijskih skladov v višini 1.3 mio € za obnovo kanalizacije in vodovoda skozi trško jedro in hkrati pridobivamo projektno in gradbeno dovoljenje za izgradnjo kanalizacije Slepnica–čistilna naprava Puščava. Ob tem bomo sanirali tudi škarpe ob Slepnici in razširili cesto. Uspešno bomo zaključili sanacijo škarp Slepnica–Lehen, kljub nestrpnosti, ki so jo nekateri izražali ob sanaciji mostu Vuhred.
V letošnjem letu je namreč Občino Lovrenc na Pohorju 1. 6. 2017 zajelo novo neurje, ki je povzročilo skoraj milijonsko škodo, za katero se trudimo pridobiti nova dodatna sredstva s pomočjo države in pristojnih ministrstev, saj smo iz proračuna Občine Lovrenc na Pohorju porabili že vsa zagotovljena interventna sredstva v višini

30.000,00 €.
Včasih je potrebno razumeti, da je pri škodah ob neurjih potrebno spoštovati zakonodajo in odgovornost do drugih ljudi. Zaključili smo sanacijo plazu, ki je ogrožala stanovanjsko hišo v Občini Lovrenc na Pohorju.
Tudi o problematiki vzdrževanja gozdnih in občinskih cest so potekali pogovori s Slovenskimi državnimi gozdovi, z Zavodom za gozdove in Ministrstvom za kmetijstvo. Obljuba ministrstva in samega ministra mag. Židana pa je zagotavljanje višjih sredstev za vzdrževanje gozdnih cest in sanacijo škode na občinskih in lokalnih cestah, ki so posledica spravila in prodaje lesa.
Kljub neurjem in močnim občasnim nalivom nam je v letošnjem poletju preglavice povzročala oskrba s pitno vodo, čeprav zagotavljamo precejšnja sredstva v samo izboljšavo že obstoječega vodovodnega omrežja in vodnih zajetij, kot je npr. zajetje Šlaus v letošnjem letu, je nerešenih problemov še nekaj, ugotovili smo jih ob pomanjkanju vode in jih načrtujemo reševati sproti ter v bližnji prihodnosti, tako s samo širitvijo in izgradnjo novih cevovodov kot z vzdrževanjem obstoječih vodov. Iskreno se zahvaljujem članom gasilskega društva za nesebično delo in pomoč ob pomanjkanju vode v Občini Lovrenc na Pohorju, ki je posledica napak na vodovodnem omrežju.

Pripravljamo nov občinski prostorski načrt. V kratkem načrtujemo javno razgrnitev dopolnjenega osnutka občinskega prostorskega načrta in sprejetje tega v začetku prihajajočega leta.
Odpirajo sem nam novi projekti: celovita obnova šolske kuhinje, izgradnja Ceste Vstaje, izgradnja medgeneracijskega središča Lovrenška livada, izgradnja hotela, obnova obzidja obeh pokopališč in namestitev žarnega zidu na pokopališču v Lovrencu, nakup zemljišč in izgradnja nogometnega igrišča z atletsko stezo, izgradnja zdravstvenega doma, ki jo omogoča nov občinski prostorski plan, izgradnja novega vodohrana z vso telemetrijo pri kmetiji Hojnik, ureditev šolskega parka, pridobitev uporabnega dovoljenja za parkirišče pred občino in krožni promet ob cerkvi, nadaljevanje izgradnje ceste Činžat–Pesek in še bi lahko našteval.
Gotovo si želite, da bi bilo morda postorjenega še več ali še bolje, vendar sem osebno zadovoljen z doslej opravljenim delom, infrastrukturnimi izboljšavami, izobraževalnimi in kulturnimi dosežki. Tudi živahno društveno življenje in športni utrip, poleg vsega naštetega, kaže, da je življenje v Lovrencu iz dneva v dan, iz leta v leto lepše in prijetnejše. Še posebej moram na tem mestu izpostaviti odličnost in odločnost, ki ste jo izkazali prejemniki priznanj občinskega sveta in županovih priznanj. Vaša skrb za skupnost, v kateri živite, vaša ljubezen do tradicij, ki jih želite ohraniti, vaša znanstvena radovednost in odličnost ter, ne nazadnje, trdna volja, ki jo kažete pri svojem delu in udejstvovanju, je izjemna in hvalevredna, in verjamem, da je tudi zgled mnogim, ki spremljajo vaše delo.
Mnoge Lovrenčane je pot npr. zaradi študija ali zaposlitve ponesla drugam, vendar sem vesel, da se mnogi izmed njih vedno znova vračajo nazaj v rodni kraj pod Pohorje, in upam, da bo tako ostalo tudi v prihodnje. Najboljše rezultate smo in bomo vedno dosegali takrat, ko bomo stopili skupaj, ko bomo s kulturo dialoga premostili naše razlike in nestrinjanja v stroki in politiki ter poskrbeli za tisto, kar je najbolj važno – za lepši jutri našega soseda, so-občana, sočloveka. In v Lovrencu to znamo in zmoremo.

Spoštovani!
Veliko je bilo doseženega, narejenega, še večji so naši načrti za prihodnja leta. Vsega seveda ne bi in ne bomo zmogli brez vaše pomoči, drage občanke, občani, člani občinskega sveta, nadzornega odbora, sodelavci občinske uprave, zunanji sodelavci, partnerji in vsi, ki s svojim delom, predlogi in skrbjo prispevate k temu, da je naša občina še naprej uspešna in razvojno naravnana. Iskrena hvala.
Iskrena hvala tudi našim gasilcem. Gasilstvo v Sloveniji in našem kraju ima tradicijo, ki jo letos v Lovrencu na Pohorju obeležujemo s 140. obletnico obstoja, razvoja in delovanja. V tem času ste gasilci postorili in doživeli marsikaj. Organizirali ste številna srečanja, druženja, reševalne akcije, gasili požare, reševali življenja, v svoje vrste pridobili nove člane, se izobraževali in strokovno usposabljali, vse z enim ciljem: POMAGATI DRUGIM. Naj nas ta cilj vodi tudi v prihodnje.
Vstopili smo že v mesec december, ki je čas za veselje, pričakovanja, obdarovanja, druženja in čas zase in svoje najbližje.
Želim vam vesel december, mirne božične praznike in vse dobro v prihajajočem letu!

Vaš župan,
Joško Manfreda

STATISTIKA

ZA 2016

Na zadnji dan v letu, 31. 12. 2016, je bilo 364 članov društva, od tega 150 moških in 214 žensk. Umrlo je 15 članov. Društvena članarina za leto 2016 je bila 10,00 evrov.

Zanimivosti iz društvene kronike:

Leto 1957

- 30. 12. 1957 je Tovarna kos prvič pogostila svoje upokojence pri Bitnerju, bilo je 20 članov. Upokojenci so prejeli enkratni dodatek v višini 50 % od zakonite pokojnine.
- 5. avgusta je naša podružnica priredila koncert s petjem in z godbo. Udeležba je bila ogromna.
- 13. septembra se je vršil družabni večer v Puščavi. Dvorano je okinčala tov. Napotnik M.
- 5. decembra se je vršil družabni večer v dvorani hotela Jelen. Tovarišice so okinčale dvorano in dobile posebno priznanje. Bila je godba in ples. Pogostili smo starčke stare nad 70 let. Nabavili smo 199 ton premoga in plačali 341.484 din in dostavili na domove z avtom z ceno 52.500 din, za razkladanje pa 23.900 din, administracija 3.145 din.
- Članov v društvu je bilo 287, umrlo je 10 članov.

Leto 1967

- Na izredni seji 26. 2. so odborniki razpravljali o ureditvi gospodarskega poslopja na št. 107a, katero je občinska skupščina Maribor Tabor brezplačno dala našemu društvu, da si uredi društvene prostore. Ker pa je na seji tovariš Ladinek Franc bil proti ureditvi tega poslopja s pripombo, da v štalo pa ne gremo, in ker so temu predlogu klonili tudi ostali odborniki, je društvo ostalo brez pričakovanega doma, za katerega se je boril predsednik podružnice.
- 24. aprila se je smrtno ponesrečil ruski vesoljec Komarov. Padel je iz rakete 7 km visoko in se ubil.
- 11. novembra se je v hotelu Jelen vršil družabni večer. Nastopil je pevski zbor GOZDAR pod vodstvom tovariša Petruna, igrala pa domača godba (Kušar).

Leto 1977

- Med tem letom smo nudili pomoč našim članom pri urejanju pokojnin in posmrtnin. To leto je bilo za nas tudi uspešno, saj smo uspeli priskrbeti finančna sredstva za gradnjo 12-stanovanjskega bloka za najbolj potrebne člane našega društva. Imamo gradbeni načrt, stanovanja bodo imela površino od 30 do 40 m^2, centralno kurjavo, sanitarije in balkon …
- S prodajo značk »Pobrežje« smo skromno pomagali zgraditi dom upokojencev na Pobrežju.
- V društvu je 323 članov, umrlo je 15 članov, prav toliko jih je pristopilo.

Leto 1987

- Zaradi finančnih težav smo se omejili samo na razširjeno sejo namesto občnega zbora. Za upokojence smo priskrbeli premog in možnost plačila na obroke. Skozi blagajno je šlo okrog 3 milijone dinarjev. Obiskali smo 50 članov, starih nad 80 let.
- Letna članarina je 300 din, komaj pokrivamo stroške za najemnino. Polnih 30 let je naše društvo imelo svoje prostore pod streho Krajevne skupnosti brezplačno, po priključitvi te stavbe Tovarni dušika Ruše pa nas plačevanje te najemnine zelo bremeni.

Leto 1997

- Število članov 548, od tega 227 moških in 321 žensk, umrlo je 21 članov.
- Ročnodelski krožek Pikapolonica je zelo uspešen, na razstavi je bilo 403 predmetov – prtičkov. Tudi v Izoli hotelu Delfin so naši člani odlično letovali.
- Zaključila se je tudi tretja akcija telefonije, izgradnja kabelske televizije, imamo novo ulično razsvetljavo … Želja Lovrenčanov pa je tudi, da bi Lovrenc postal samostojna občina. Organizirali smo cepljenje proti gripi. Ponovno je predvidena prireditev Jezernikovi dnevi, za Jezernika se predlaga Manfreda Jože.

M. Perklič

LETOS PRAZNUJEMO 120-LETNICO »STARE ŠOLE«

V letu, ki ga zaključujemo, praznujemo tudi 120-letnico šolske stavbe, naše tako imenovane stare šole. Še danes na istem mestu stoječa šolska stavba je bila predana namenu 3. novembra 1897. leta.

Zgodovino šolske stavbe, o kateri pišem v nadaljevanju, povzemam iz šolske kronike, ki jo je v knjigi Lovrenc na Pohorju skozi stoletja 1091-1991 za takratno devetsto-letnico prve omembe našega kraja spisal Dušan Fornezzi. Osnovne šole so bile do nekako do leta 1868 še brez svojih stavb: pouk se je odvijal v različnih stavbah v kraju. V času, ko je bil zabeležen začetek šolstva v Lovrencu, je bil pouk v cerkveni hiši pri podružnici sv. Križa v trgu. Pouk je uvajala cerkev in pri nas benediktinski duhovniki. Kasneje ugotovimo, da je potekal pouk po različnih zasebnih hišah, leta 1821 pa je šentlovrenški

župnik občini Sv. Lovrenc na Pohorju prepustil enonadstropno leseno hišo, ki je stala nasproti cerkve sv. Križa sredi trga. Od takrat se je v glavnem poučevalo v tej hiši, deloma pa tudi v občinski hiši. Na tem mestu je občina kasneje zazidala enonadstropno zidano šolsko poslopje, v katerem sta bili dve učilnici, stanovanje za učitelja ter soba za učitelja. Po zapisu iz kronike se je leta 1846 v tem šolskem poslopju zrušil strop. Zanimivo je, da je leta 1848 uveden v šole materni jezik kot učni jezik v ljudske šole, zato je bil učni jezik v Lovrencu takrat večinoma slovenski. Mogoče kot zanimivost tudi zapišem, da so pridne učence takrat nagrajevali s knjigami, slikami, denarjem, imena lenuhov in hudobnežev pa so zapisovali v tako imenovano »črno knjigo«. V 2. polovici 19. stoletja je pedagoška veda napredovala, razvijali so se didaktični pripomočki, nabavljala so se nova učila in posodabljali so pouk. Značilna za lovrenški prostor je bila težnja po ponemčenju prebivalstva in pouka v slovenskem jeziku je bilo vedno manj. Število učencev je naraščalo in dve učilnici nista več zadoščali povečanemu številu učencev (leta 1872 je bilo 255 učencev). Pouk je bil uveden tudi v nekaterih zasebnih hišah na trgu, pri Portu, pri Jovanu in pri Kupcu. Treba je bilo razmisliti o novem poslopju in tako je bila zgrajena sedanja stavba, ki je sprva obsegala štiri učne sobe, sobo za učila, ki je bila hkrati tudi zbornica stanovanje za šolskega voditelja, učiteljsko stanovanje ter dve sobi za samske učitelje. Učiteljska stanovanja so bila kasneje preurejena v šolske učilnice. Pred šolo je bil takrat lepotični vrt, za šolo pa so uredili prostorno dvorišče in zelenjavni vrt.

Stara šola v letu 1924...

V času obeh vojn in med obema vojnama je bil pouk zelo moten in večkrat prekinjen, pa tudi zapiskov je malo. Se pa najdejo v času med obema vojnama prvi zapisi o delovanju vrtca, in sicer od leta 1933. dalje. Verjetno je deloval v šolskih poslopjih, stavba vrtca pa je bila zgrajena v letu 1942/1943.

...in šolski vrt, desno vrtec.

Večji posegi oziroma novogradnje so sledili v 80-letih prejšnjega stoletja: januarja 1973 se je začela dograditev šole, ker je bilo prvotno šolsko poslopje premajhno; pouk se je tisto leto začel 10. septembra, ko je bil montažni del

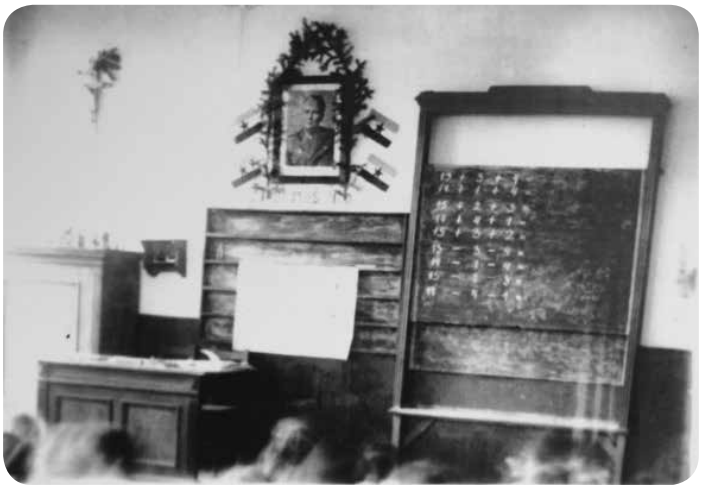

Učilnica nekoč...

... in danes

šole zaključen. Junija 1975 so začeli graditi telovadnico med novo šolo in otroškim vrtcem. Prav tako so postavili montažno stavbo za novi otroški vrtec, ki je bil odprt novembra 1975 in je bil urejen za tri oddelke. Velik je bil

300 m^2. Leta 1979 so uredili še novo telovadišče pri šoli v velikosti 450 m^2.
In ker govorimo o tem, kako so se spreminjale in rasle stavbe: zadnja prenova, ki je dala šoli današnjo podobo, se je začela 2004: najprej je bila prenovljena stara šola (streha, okna, notranjost s stopniščem in učilnicami, fasada), poleti 2006 je potekala rekonstrukcija montažne šole, 2010 je začela v polni meri obratovati večnamenska športna dvorana, velika 1200 m^2. Ker smo v vrtcu leta 2007 začeli sprejemati tudi otroke 1. starostnega obdobja, se je povečalo tudi število otrok in oddelkov v vrtcu: pojavila se je potreba po povečanju vrtca. Oktobra 2014 smo se preselili v nove prostore vrtca, v katerem lahko zagotovimo varstvo za več kot 100 otrok na 900 m^2.

Stara šola 2006

Šola 2007, desno še stara telovadnica.

Skupaj so sedaj naše notranje površine šole, telovadnice in vrtca velike okoli 3662 m^2. Tudi zunanjih površin je dobrih 8000 m^2. Danes je na šoli skupaj z javnimi delavci in zaposlenimi preko projektov skupaj skoraj 70 zaposlenih, kar šolo postavlja kot pomembno delovno organizacijo in ustanovo v naši občini. V tem šolskem letu je 232 učencev, v vrtcu pa lahko letos sprejmemo 105 otrok. Vsako šolsko leto posebej se potrudimo, da kvalitetno izpeljemo obvezni in razširjeni program. Šolo zelo bogatijo projekti, kot so zaščitništvo, eko šola, zdrava šola, zdrav življenjski slog, šolska shema, teden vseživljenjskega učenja, skrbimo za ohranjanje naziva kulturna šola 2015-2020, organiziramo številne aktivnosti v tednu otroka, v času aktivnih zimskih počitnic, izvedemo ogromno obogatitvenih dejavnosti.
Veliko se ukvarjamo z medosebnimi odnosi, še posebej s ciljnimi aktivnostmi spodbujamo dobre medosebne odnose, strpnost, toleranco, sodelovanje. Letos pomladi smo se povezali z Društvom za boljši svet v petletni projekt za vzgojo za nenasilje z naslovom Prijazen sem močnejši. Kar nekaj strokovnih druženj in srečanj smo v preteklih letih skupaj z Zavodom za šolstvo organizirali na naši šoli; na njih smo izmenjavali izkušnje in dobre prakse v zvezi z zagotavljanju ustreznih in fleksibilnih učnih okolij s poudarkom na formativnem spremljanju znanja. V pomladnih mesecih smo se uspešno prijavili v več novih državnih projektov, ki bodo trajali tudi več let: NA-MA-POTI, Prvi prizor, Prva zaposlitev, Vzgoja za nenasilje, Erazmus+ - job shadowing. Prijavili smo se tudi v poskusno izvajanje novega koncepta izvajanja razširjenega programa.

Čaka nas še mnogo dela; potrebno je sanirati šolsko kuhinjo, kotlovnico, potrebno je urediti zunanja igrišča ter sadovnjak z učilnico v naravi. Prepričani smo, da lahko korak za korakom in z roko v roki skrbimo za uspeh in dobrobit naše šole. Veseli smo, ker se v naših prostorih tekom vsakega leta odvijajo številne zelo kvalitetne in tudi večinoma množično obiskane prireditve, kar nam je v veliko spodbudo in ponos.
Pri našem delu nam velikokrat priskočijo na pomoč številni posamezniki, krajani, starši, društva, donatorji. Brez njih naša šola in vrtec ne bi bila, kar sta. Tudi v kolektivu tako vrtca kot šole je veliko pozitivne volje in zagnanosti. Želim si, da bi skupaj z vami, dragi bralci in bralke, ostali zdravi in da bi z dobro voljo in veseljem vstopali v današnji svet.

Za konec naj vas povabim na našo novoletno prireditev in bazar, ki ju bomo združili v praznovanje 120. obletnico stare šole. Ob tej priliki bomo izdali tudi spominsko razglednico šole. Naj bo 260- letnica prve omembe šolstva v našem kraju, 120-letnica stare šolske stavbe ter 84-letnica od začetka institucionaliziranega predšolskega varstva in torej resnično dolgoletna tradicija skrbi za šolstvo in vzgojo Lovrenčanom v ponos!

Ravnateljica
Marija Osvald Novak

PRVIČ V ŠOLI

Mesec dni že naši najmlajši hodijo v šolo, nekateri z velikim veseljem, drugi malo z manjšim, ampak vsi z nasmehom na obrazu. Povprašali sva jih, kaj jim je na naši šoli najbolj všeč, kako so preživeli prvi šolski dan, ali že imajo v razredu prijatelje in kaj menijo o »velikih« učencih, osmošolcih in devetošolcih.

Maji Luciji je na šoli najbolj všeč telovadnica. Prvi šolski dan se je imela zelo fajn, spomni se, da je malicala pico. S sošolci se dobro razume in ima veliko prijateljic, največ se druži z Ajdo, Majo in Nejo. Devetošolci so zelo prijazni in vedno pomagajo, najbolj prijazna pa je njena zaščitnica Lucija.

Nejc je povedal, da v šoli najraje riše. Prvi šolski dan je preživel v igri s prijatelji, kar mu je bilo zelo všeč. Njegov najboljši prijatelj je Andraž, starejših učencev se ne boji, ker so prijazni.

Ajda se je zelo veselila prvega šolskega dne, vedela je, da na šoli ne bo sama, saj jo bo varovala prijazna zaščitnica Maja. Najbolj se ji je vtisnilo v spomin, kako je na sprejemu prvošolcev Maja sedela skupaj z njo in jo bodrila. Med sošolci ima najboljšo prijateljico, to je Maja.

Andražu so v šoli najbolj všeč igre z žogo. Povedal je, da se prvi šolski dan še niso veliko učili, so pa se veliko igrali in bilo je zelo fajn. Najraje se igra s svojim najboljšim prijateljem Nejcem, želi si, da bi se lahko žogal s svojim super zaščitnikom Vitom, ki nogomet trenira.

Tudi **Ianu** je najbolj pri srcu igranje z žogo in brez nogometa ni minil niti prvi šolski dan. S svojimi sošolci se dobro razume, največ časa pa preživi z Andražem in Nejcem.

Druženje s prvošolčki je bilo zabavno in razigrano glasno. Najprej še sicer ne, ko sva stopili v razred, so bili učenci presenečeni in so naju opazovali s strahom, ki pa je prerasel v zanimanje. Začeli smo s fotografiranjem, nadaljevali pa s pogovori. Tukaj jim je pogum malo upadel in nihče ni želel biti prvi. Končno se je opogumila deklica Maja Lucija, ki je prebila led. Ko so ostali videli, da intervju nič ne boli in je v bistvu zabaven, so vsi želeli povedati svoje mnenje o šoli, postavili so se v vrsto in nestrpno čakali, da bodo odgovarjali na vprašanja. Prvošolčki so se sprostili in naju vpraševali, kdaj se bova vrnili. En junak je celo dvignil Brinino torbo in rekel, da sploh ni tako težka, kot si je mislil. Če bi to poskusil dva dneva nazaj, bi prav gotovo spremenil svoje mnenje, saj je Brinina ponedeljkova torba težka kot slon. Midve sva se vsekakor počutili mlado in si zaželeli, da bi se vsaj za en dan vrnili v prvi razred.

Osmošolki
Brina Rakovnik in Veronika Vaupotič Fornezzi

Rad te imama, babica;
ilustracija Nine Marčič.

DOMIŠLJIJA – POEZIJA
(Mineja Petrun)

Potujem po svetu svoje bujne domišljije
in čakam, da se val besed iz moje glave na ta list prelije.
Sicer nisem nekakšna mojstrica pri pisanju poezije,
vendar se trudim in upam, da rima prava se na dan privije.
Potem pa se vprašam, kaj sploh so to poezija, beseda in domišljija!
Se jih je mogoče dotakniti?
Takšnih skrivnosti nam ne bi smeli prikriti!
Naenkrat pa v svoji glavi zagledam jasno sliko.
Seveda, to vendar izgleda kot beseda!
In tam čez cesto stoji domišljija, ki čez poezijo se prebija!

POTUJMO SKUPAJ … ČAKA NAS SVET BESED, POEZIJE IN DOMIŠLJIJE

TEDEN
(Jaka Sgerm)

Domov do stanovanja,
žejen malo spanja,
a kosilo moraš skuhat,
ob tem pa ne se muhat.

Če hočem it na YouTub,
mamo spravljam v obup.

V nedeljo gremo pa do babi,
k pojedini sploh ne slabi.

Tam je sosedov lambordžini,
ki žal traktor je, ne avto fini.

Včasih takšen je moj teden,
ki praviloma ni beden,
a lepši bi lahko še bil,
če ta lambo v avto bi se spremenil.

POTOVANJE V SVET BESED
(Gal Sušec)

Če močno domišljijo imaš,
lahko obiščeš svet besed,
od njega čisto si prevzet.
V tem svetu vse pravljice oživijo,
vitezi in princese pa v gradu se rodijo.
Zmaji po zraku letijo
in na zakladu spijo.
Peter Pan po deželi Nije leti,
odrasti si ne želi,
Pepelka prah pometa,
od princa čisto je prevzeta.
Ostržek laži stresa,
Sneguljčica pa postala je princesa.
Tu zelo pomembne so besedne vrste,
črke in glasovi,
da se kaj ne polomi,
ta dežela res krasna je,
zato pojdi v njo in poglej vse.

V SVET DOMIŠLJIJE
(Ana Paulič)

Potopimo se v svet domišljije,
kjer se svet v reko poezije izlije,
kjer se vse sanje uresničijo,
preden starši jih uničijo,
gora sladoleda nič nemogočega ni,
saj v tej deželi vse se dobi.

V tej čarobni deželi besede žive,
to vsak prav dobro ve,
besede prav posebna bitja so,
rade zasedejo ti glavo vso,
rade ti v mislih ždijo
in nad glavo ti lebdijo.

Tukaj je tudi reka Poezije,
ki se včasih med oblake skrije,
na otočku na tej reki Muza prebiva,
ona nikdar ne počiva,
semkaj hodijo pesniki po navdih,
včasih pa tudi na oddih.

Pridružite se nam na potovanju
v svet domišljije,
obiskali bomo tudi reko Poezije,
poskušali bomo najti nagajive te besede,
upam, da jih najdemo vsaj deset sredi te zmede,
na koncu bomo še Muzo obiskali
in pri njej navdih za pot nazaj poiskali.

ČUDEN SVET
(Nejc Polič In Vito Kirbiš)

Ljudje letijo,
ptice stojijo.
Učitelji se učijo,
otroci pa spijo.
In takšen je naš čuden svet,
v katerem se ne da več živet,
ker politiki ne znajo več štet.
Ja, takšen je naš čuden svet.

IN ŠE DVE O ŠOLI

Šola je prava drama, vedno se moramo učit,
gnjavi mi moja mama, ampak jaz hočem le spat it.
(Maj Petrič)

Kako je v šoli? Kako je v šoli?
Še zmeraj tako, kot je nekoč bilo.
Se pravi, super? Lahko bi bilo, ja;
če daljši bi bil odmor in ura krajša.
Pa saj ni tako hudo. Knjige veliko povedo,
potrebno malo več je volje in takoj je bolje.
(Jon Lešnik)

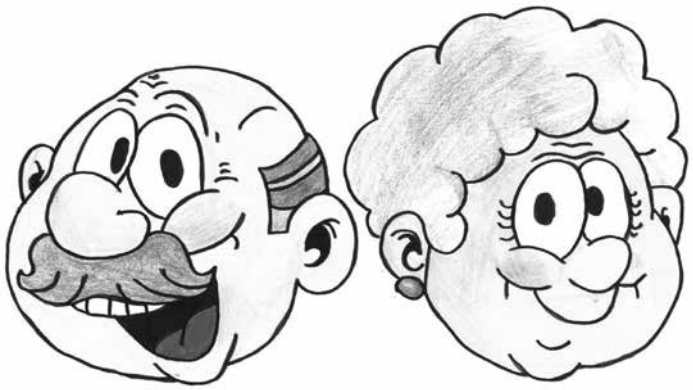

Tudi jeseni je veselo; ilustracija Nine Marčič

TAK ŽIVIMO MI – PO LOVRENŠKO

Ko se vjutro zbudim, je odpreta akna. Pa rečem ateju, da mare zahacat. Pol pa gledam skoz akno, kak se kadi z raufanga. Včasih nam pride raufnkirer in ga spuče. Pol grem v šolo. Učitelca zmerom kaže na nas z cajgerom, mi pa vedno vaudimo in šrajamo. Ko je konc šole, se leuženki podijo proti svojim bajtam. Ko prijem domu, me kamarji nasekajo, pa dobim vlko haberco. Tak je vlka, ko moj cajger, ko si sn ga sfentala. Ko gremo pal v štacuno, mamo komaj dašim. Večer gledam TV, pol pa grem spot.

Karin Paulič

Skor vsi lauženki smo isti. Vjutro se vstonemo iz pojsle, pa poglejamo na urin cajger, pa vijimo, da je ura ži sedn. Zoto poglejamo skoz akno, pa vijimo, koko vreme je zun in se tak oblečemo. Vjutro še raufenkirera počokamo in vijimo, da mo na čeli ful vlko haberco. Dašit marmo pouk, tak da hitro še zahocamo ogn in pal vaudamo celo pot do šoule, ko gremo bek od bajte. Tam nam učitlca vsoki dn reče, naj se ne fentamo med sebo.

Anja Monetti

Zdravo, jaz sn Veronika. Ko sn jaz včera prišla domo, pa sn stopla v bajto, pa je blo tak hica, pa sn pogledla cajger, pa je blo trest stopin. Sn si misla, keri je te bil dama, da je tak zahacal. Sn hitro odparla akno, pa je glih ena muha not prletela, pa sn jo glih htela fentat, je nisn mogla dašit, pa je všla. Tisti den pa bi glih mogo raufnkirer prit, pa ga ni blo od nikoder. Pa mi je mama pravla, ko sn bla mali lauženk, da či rafnkirer nena pride k bajti, da toto ni glih najbolši. Pa je mama prišla domo, pa sn ji povedla, da rafnkirer ni prišo, pa se je razkurla. Pal je pa prišo ata domo, pa je blo že vse v redi. Soseda pa kuj naprej vaudi eno pa isto, da toti raufnkirer tak al tak ni vredi. Pa jo je včera na črešni veja počohala, pa je dobla neko haberco, pa je bla še bol sitna. ″Eh, sej bo bolši″, sn ji rekla, pa je kuj vtihnla.

Veronika Mumel

No, ko se vjutro vstonem, pofroškam in pogleam skozi akno. Pal pa pogledam po toti noši bajti, pa vidim, da cajger že teko kože, da se mi že modi. Komaj sem došil Aneja proti šoli. Pal, ko sn komat pršo domu, sn pa vido raufenkerera, ko raufank puče. Pal mi je pa mama vaudla, ko nisn koj naloge naredo. Pal me je pa še haberca začela sarbet. Te pa sosedov lauženk zlomo bratovo špiliko, smo pa začeli hacat, sn pa preveč drov naložo, sn se kuj fentat htev.

Miha Adam

Vjutro se zbudim, pa grem pojest froško, pale pa se grem v šolo učit. Komad dašimo pouk. Pale pa v šoli koma čakamo, da se bo cajger na uri premakno, pa bo zvonilo. Pa smo pr matematiki, pa nam učitlca naloži nalogo, te pa samo vaudamo. Včera pa je prišo k nam raufnkirer pa spucal dimnik pa zahacal, da nam je blo toplo. Pol pa se je raufnkirer šal malo umt, te pa je vido, da ma haberce.

Pal pa je pršla skoz akno ena asa. Pale pa smo sam čuli: ″Ko te bom fental″, s kopalnice.

Romana Breznik

Smo parvega septembra šl` v bajto, ki se ji reče šola. Dašit smo mogli šolski zvonc, ko je bil cajger na uri na osn. Mnda je rafnkkirer spucal ravfank med počitnicami, da bomo lahko pozimi vredi zahacali. Ž` parvi dn` smo meli špetir, eni lauženki so se štritali, dvo sta se stepla, tak, da je en dobo haberco. Jaz sn mislo, da se bota fentala. Ko je učitlca obo pomirla, sta na konci samo še raudala.

Črt Čelofiga

MOJE ZDRAVJE - MOJA SKRB

Zdravje je naše največje bogastvo! Tega se pogosto zavemo šele tedaj, ko ga izgubimo!

Kaj pa je zdravje po definiciji?
Zdravje predstavlja stanje popolne telesne, duševne in socialne blaginje. Prvotno so zdravje označevali kot odsotnost bolezni ali onemoglosti. Po novejših spoznanjih in stališčih Svetovne zdravstvene organizacije je zdravje celovit in dinamičen sistem, ki je sposoben prilagajanja vsem vplivom okolja ter omogoča posamezniku in skupnosti opravljati vse biološke, socialne in poklicne funkcije in preprečevati bolezen, onemoglost in prezgodnjo smrt. Sodobna definicija zato opredeljuje zdravje kot splošno vrednoto in bistveni vir za produktivno in kakovostno življenje slehernega posameznika in skupnosti kot celote. Zdravje je po tej definiciji dinamično ravnovesje telesnih, duševnih, čustvenih, duhovnih, osebnih in socialnih prvin, ki se kaže v zmožnosti neprestanega opravljanja funkcij in prilagajanja okolju. V tem smislu mora biti zdravje in skrb zanj interes vsakega posameznika, medicinskih strok ali institucij zdravstvenega varstva, ter odgovornost celotne družbene skupnosti.

Zato je tudi primarni cilj patronažnega varstva ohranjati zdravje, preprečevati bolezni, čim zgodnje odkrivati bolezni ter seveda kasneje sodelovati pri poteku zdravljenja bolezni oz. izvajati zdravstveno nego.
Za patronažno varstvo je zelo smiselno uvajanje skupinske zdravstvene vzgoje na lokalni ravni. Naš moto je: MOJE ZDRAVJE – MOJA SKRB z enim samim ciljem- čim bolj zdravi ljudje!

Ker pa danes govorimo o zdravju, želim predstaviti normalne vrednosti krvnega tlaka , krvnega sladkorja, holesterola in trigliceridov v krvi, torej ko smo še zdravi oz. ko s pomočjo zdravil vzdržujemo normalne vrednosti le teh. Optimalni krvni tlak je manj kot 120/80 mm Hg, normalni krvni tlak je še do 139/89 mmHg, če pa je višji kot 140/90 mmHg, je že blago zvišan krvni tlak. Krvni sladkor na tešče je normalen med 4,5 in 6,2 mmol/l. Skupni holesterol je še normalen, če je nižji kot 5 mmol/l, željena vrednost pa je manj kot 4 mmol/l še posebej pri bolnikih s srčno –žilno ali sladkorno boleznijo. Vrednost triglicerido v krvi je normalna, če je manj kot 1,7 mmol/l.

Meritve maščob v krvi, trigliceridov, krvnega sladkorja in krvnega tlaka so zelo pomembne, ker so lahko začetni pokazatelji bolezni, za katere še nimamo nobenih znakov, dejansko pa že potekajo v našem telesu procesi, ki nato poškodujejo naše ožilje, tkiva in živčevje.

Pomembno je , da svoje zdravje postavite na vrh svojih vrednot.
Skrbeti je potrebno za zdravo prehrano brez nenasičenih maščobnih kislin, ter jesti čim več zelenjave, sadja in v vodi topnih vlaknin. Redna telesna dejavnost – gibanje je zelo pomembna za vzdrževanje telesne teže, zmanjšanje škodljivega holesterola in krvnega tlaka. Posluževati se moramo sprostitvenih tehnik, ki zmanjšuje čustveni in socialni stres, kateremu se v vsakdanjem življenju ni možno več izogniti. Če pa je bolezen že neizogibna, imamo danes na razpolago zelo učinkovita zdravila, ki uravnavajo vrednosti maščob, krvnega sladkorja in krvnega tlaka. Zato je potrebno poskrbeti še za redne obiske pri zdravniku in za redno jemanje zdravil po njegovem navodilu.

Največ zdravja v prihajajočem letu 2018 Vam želim!

Danica Hriberšek, dipl. med. sestra, mag.jav.upr.

TEČAJ OŽIVLJANJA ZA OBČANE LOVRENCA NA POHORJU

Evropa vsako leto 16. oktobra obeležuje "Evropski dan oživljanja" oz. "European Restart a Heart Day«. Nenaden srčni zastoj je namreč eden izmed vodilnih vzrokov smrti v razvitih državah – tudi v Sloveniji vsako leto srčni zastoj doživi okoli 1600 ljudi, stotine pa jih umre, ker jim očividci (ki so prisotni v do 70 % primerov) ne znajo pomagati, čeprav bi jih z zelo preprostimi, vendar pravočasno izvedenimi, postopki oživljanja lahko rešili. Takojšen začetek oživljanja namreč celo do štirikrat poveča število preživelih po srčnem zastoju. Letos Evropski dan oživljanja poteka pod geslom »**Vsakdo lahko reši življenje«,** s katerim želimo poudariti ravno pomen slehernega očividca za preživetje sočloveka.

Geografske in demografske značilnosti Slovenije ne omogočajo organizacije nujne medicinske pomoči na takšen način, da bi bili dostopni časi izven mest dovolj kratki za preživetje nenadno obolelih. Pogosto presegajo tudi 30 minut. Hitro ukrepanje je v primeru srčnega zastoja in drugih ogrožajočih stanj vitalnega pomena, vsaka minuta brez ukrepanja močno zmanjša možnost preživetja ali kvalitetnega okrevanja – za od 10 do 12 %. Uvedba prvih posredovalcev je prikazala vzpodbudne rezultate, saj so se slednji dokazali s hitrimi dostopnimi časi in zanesljivostjo. Z izvajanjem temeljnih postopkov oživljanja in uporabo avtomatskega zunanjega defibrilatorja premostimo čas do prihoda prehospitalne enote na kraj dogodka. Do sedaj je bilo že nekaj primerov, ko se je celotna zgodba uspešno končala po srčnem zastoju, brez aktivacije prvih posredovalcev pa bi bila situacija najbrž popolnoma drugačna. Ključna sta torej hiter pričetek temeljnih postopkov oživljanja in uporaba avtomatskega zunanjega defibrilatorja. Če želimo oskrbo nenadno obolelih še izboljšati, je potrebno naučiti omenjenih postopkov čim več ljudi, da se bo oskrba pričela takoj – s strani očividcev. Znanje oživljanja v laični javnosti v Sloveniji je zelo slabo. Glede na zadnje podatke je v Sloveniji odstotek laikov, ki pričnejo oživljati na terenu, blizu 30 %, medtem ko v bolj ozaveščenih delih Evrope prične oživljati 50–70 % laikov. To želimo spremeniti, zato smo 21. 10. 2017 v PGD Lovrenc na Pohorju organizirali Tečaj oživljanja za laike. Če bo želja, bo takšnih tečajev v prihodnje še več.

Hvala vsem, ki ste se udeležili tečaja oživljanja za občane in pokazali, da vam je mar za druge!

Igor Goričan, dr. med.

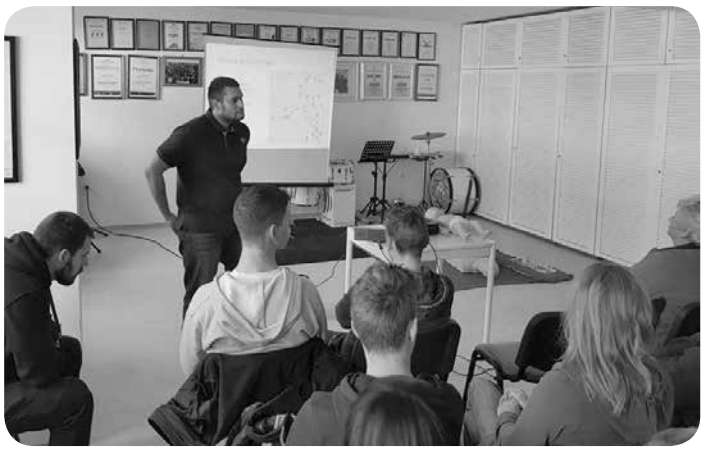

TERAPEVTSKE VADBE

Terapevtska vadba je namenjena tako ženski kot moški populaciji, vsem, ki se zavedajo pomembnosti zdravega življenjskega sloga in želijo v svoje življenje vnesti rekreacijo in pozitiven odnos do sebe in drugih.

Delo razvija organe, delo ohranja organe, delo upočasni procese staranja. To so tri temeljne resnice, iz katerih se je razvila znanost o telesni vzgoji in športu. To načelo je bilo tudi meni vodilo, da sem začela z vodenjem terapevtske vadbe – skupinske kineziterapije.

Mnogi, ki se zavedajo, da morajo sami poskrbeti za odpravljanje slabih navad, okrepiti mišični podporni sistem in razbremeniti skeletni sistem (hrbtenico, medenico) se redno udeležujejo vadbe vsak torek in petek v dopoldanskem času.

Vsestransko telesno pripravljen človek je primerno močan, hiter, spreten, gibljiv in sproščen. Vse te kvalitete skupaj sodijo med osnovne pogoje za delovno zmogljivost, splošno kondicijo in imajo pozitivni vpliv na kostno

maso ter na uspešno kljubovanje bolečinam v vratu in križu.

Aktivnosti, katere izvajamo :
- preventivna vadba za preprečevanje osteoporoze,
- terapevtski pilates,
- vaje za stabilizacijo medenice in hrbtenice,
- promocija zdravega načina življenja, vaje sprostitve.

Z namensko izbranimi vajami krepimo oslabljene mišice, z razteznimi vajami in vajami za krajšanje ter daljšanje mišic ohranimo gibljivost v sklepih, s sprostitvenimi vajami pa uravnamo mišično napetost. Posebno pozornost namenjamo izbiri pravilnega položaja in zavedanja telesa v prostoru.

Če so trebušne in hrbtne mišice skladno okrepljene, delujejo kot mišični steznik, ki delovnega človeka varujejo pred poklicnimi težavami in bolečinami. Cilj telesne vadbe je razgibanje celega telesa od glave do pet in upiranje težavam starosti, kolikor mogoče dolgo se da.

Zavedati se je potrebno, da možgani nadzorujejo mišice, te so pritrjene na kosti, kosti stojijo, kakor jih mišice vlečejo, mišice vlečejo, kakor možgani ukažejo. Tega vrstnega reda se urimo pri terapevtski vadbi in pravilno naučene gibe povezujemo v gibalne vzorce. Gibe pri terapevtski vadbi izvajamo počasi in nežno, zavestno in v obsegu, ki ne povzroča bolečine.

Torej, zavihajmo rokave, še je čas! In le pogumno naprej! Zdravje je v naših rokah, zato storimo nekaj zanj. Telovadba ni kazen, nasprotno, je darilo, s katerim telo obogatimo na psihofizičnem, kognitivnem, čustvenem, energetskem in socialnem nivoju.

Mirica Rutnik
diplomirana fizioterapevtka,
vaditeljica terapevtske vadbe

»Ne smemo poskušati, da bi zdravili le del,
ne da bi zdravili celoto.
Ne poskušajmo zdraviti telesa brez duše,
če naj bosta zdrava telo in glava,
morate najprej pozdraviti pamet.«
(Platon)

TONČKINA KNJIGA

Bila sem presenečena, ko sem ob pričakovanju kakšne praznične voščilnice v poštni omarici zagledala večji zavitek, v katerem sem slutila knjigo. Mrak hodnika mi ni omogočil branja pošiljatelja, le moj naslov napisan z večjimi črkami mi je zagotavljal, da je pošiljka res zame. »Knjigo sem dobila,« sem med odpiranjem zavitka zaklicala Ančki, ki je takoj odložila križanko in z menoj pasla radovednost. Ljubeznivo Milikino pismo, ki je bilo priloženo knjigi svakinje Antonije Bernard, je izdalo pošiljateljico.

»Tista zadnja Tončkina knjiga je to, ki so jo pripravili njeni prijatelji,« je trdila Ančka, ki je več vedela, saj se z Miliko pogosto pogovarjata po telefonu. »Cvetje bolečine Atonija Bernard,« sem brala in obe hkrati sva glasno ugotavljali, da je to Povhova Tončka. Sestra me je morala spomniti na njen dekliški priimek – Grobelnik. Na našem bregu je pač tako, da se priimek prebivalcev le redko ujema s hišnim imenom. Vse sosednje domačije imajo svoja imena, ki se pri mnogih že več kot stoletje ne sklada s priimkom prebivalcev, čeprav morda živi tam isti rod.

Vonj orehovih rogljičev iz pečice me je prisilil, da sem knjigo prepustila Ančki in zamenjala pekača v pečici, ura pa me je opozarjala, da je čas, ko običajno pričnem s kuhanjem kosila.
Kadar je Ančka na obisku, mi pogosto glasno bere, ko likam ali počnem kaj podobnega. Ona rada bere, jaz pa rada med delom poslušam. To knjigo pa je najprej molče prelistala. V mojem spominu pa je zaživela drobna, a čvrsta, črnolasa punčka, nekaj let mlajša od mene. Ostali so mi v spominu tisti gosti, skrbno počesani, črni lasje, ravno pristriženi tik pod ušesi, in skoraj prevelika temno rjava kartonasta torbica na hrbtu prvošolke in njen pogumen korak na poti proti šoli. Drugič pa mi je ostala v spominu ob mami in dveh mlajših bratcih na poti v cerkev. Nisem se spomnila obraza, tudi kakšnega pogovora ne, menda sem se je večkrat spomnila, zaradi nekega poguma, ki ga je izžarevala.

Ropotala sem s posodo, Ančka pa mi je povedala, da je knjiga dvojezična in da so v njej poleg pesmi tudi kratki prozni teksti. »Tončke pa mi je res žal. Toliko je znala in tako preprosta je bila,« je rekla Ančka in se spet molče zatopila v branje. Ona jo je tudi odraslo večkrat srečala pri Povhu, ko je bila Tončka pri svojih na obisku. Vselej mi je poročala o dobrih vtisih. Vedela sem, da je Tončka

takoj po maturi odšla v Francijo, ker ni imela denarja za študij v Ljubljani. Tam je delala, se izobraževala in si ustvarila družino.

Pred nekaj leti, ko sem bila za nekaj dni na našem bregu, mi je Ančka zjutraj rekla: »Po kosilu sva povabljeni k Povhu. Tončka je doma, rada te bi srečala.« Še večkrat sem se spomnila prijetnega srečanja. Ta knjiga pa je spomin na njo še posebno osvežila. Tedaj je bil lep, sončen, julijski dan. Avto sva pustili ob lesi na robu jase in jo zagledali pred hišo. Prihajala je naproti vzravnana, čvrsta, v majčki brez rokavov, v kratkih hlačah do kolen in supergah na nogah. Vtis me je presenetil. Nič gub in ohlapne kože, sama mišica pod njo, sem pomislila. Le nekaj sivih las med črnimi je ustrezalo letom. Njena pozdrava: »Prisrčno dobrodošli« in »zelo sem vaju vesela,« sta zvenela tako domače, da sem se v hipu sprostila. Kot da se opravičuje glede obleke, je rekla: »Dopoldne sem bila pri Svetem Ignaciju,« in bila je navdušena nad lepim razgledom s Hlebovega vrha. Pripomnila sem, nekoliko začudena, da je do tja strmo in daleč, ker sem poznala pot, ona pa je bila vsa navdušena. Povedala je, da zelo rada hodi, posebno tja gor. V Franciji pa rada plava, če ji le čas dopušča. Nasmehnila se je in rekla: »Morda, bo sedaj več časa, ko sem v pokoju.«

Občudovala sem njeno telesno kondicijo in precizno izražanje v knjižni slovenščini. Melodika njenega govora pa je postala domača, ko se je pridružila Milika. Spomnila sem se na njeno knjigo Slovarček osivelih besed, ki sem jo prebirala pri Ančki, in pomislila, da mnogih v tej knjigi omenjenih narečnih besed niti Milika in Ančka, ki živita tu, več ne uporabljata, otroci tukaj pa jih več ne bi razumeli. Ne samo mi, še narečje se spreminja, sem pomislila in prisluhnila Tončki, ki je pripovedovala, da ji dela, ki jo zanima, ne bo zmanjkalo, tudi če bi dan imel šestdeset ur. Ob čestitki v zvezi z visokim državnim priznanjem, o katerem sem vedela iz poročil, je rekla, da ga je bila vesela. Povedala je, da rada prihaja domov in da ji tukaj čas vse prehitro mineva. Ob prigrizku in prijetnem klepetu, je tudi popoldan bil prekratek. Poslovili sva se in Tončka je obljubila, da se drugo leto vidimo pri nas.

»Bolezen jo je prehitela, ni prišla k nam,« sem rekla in očitno zmotila sestro med podatki o Tončkini karieri. »Na univerzi je predavala ruščino in Kopitarja je proučila za doktorat.« Potem pa se je vsulo, ali veš, pa to veš, da ..., jaz pa sem bila kot šolarček, ki nič ne ve. »Seveda, ti veš, ker si prebrala,« sem jo slednjič zavrnila in jo komaj prepričala, da je odložila knjigo, ker sem postavila kosilo na mizo. Po kosilu je bila spet v knjigi. Osredotočila se je na pesmi in šele na mojo zahtevo, naj mi kaj prebere, se je tu in tam omehčala in mi ustregla. Že navajena, da hoče napisano najprej sama dojeti, sem premore med pesmimi dopuščala, saj sem razmišljala o vsebini. Ko pa sem likala in je bila kar tiho, sem jo spomnila. »Ne morem,« je zahlipala, »preveč žalostno je«.Obe sva vedeli, da se je Tončka, polna načrtov in želje po življenju, težko soočala s svojim koncem.

Na vrsti je bilo še čiščenje stanovanja, zato sem popustila, da se je Ančka sama poglabljala v vsebino. Vse do večera knjige ni odložila in še zvečer ji je silila Tončka v pogovor. Menda je prebrala vsako slovensko besedo in vedela sem, da mi bo naslednjega dne, ko bo praznik, knjigo prepustila. Tako je tudi bilo. Ni pa šlo brez tega, da me Ančka ne bi vprašala, ali sem prebrala to ali ono.

Tončko sem ob branju te knjige podoživela v živo. Tako pristna osebna izpoved je vela iz teh vrstic in verzov. Čeprav so bile pesmi prevedene iz francoščine in menim, da prevod pesmi težko dosega original, so mi jasno slikale avtoričin intimni svet. Pred mano je nastala jasnejša podoba rojakinje, ki je imela dve domovini. Pogumno se je vključevala v novo okolje, dosegla zaupanje in ugled, saj je po delu na univerzi vodila oddelek slovanskih jezikov na prestižnem francoskem jezikovnem inštitutu. Vedela sem, da je v francoščino prevedla roman Draga Jančarja, nisem pa vedela nič o prevodih Balantiča, Kocbeka in drugih slovenskih avtorjev. Sama o tem ni govorila. Te podatke so nanizali v knjigo njeni francoski in slovenski prijatelji, ki so Tončkinim literarnim izpovedim dali obliko te knjige. Tudi zaradi teh njenih zvestih, nesebičnih prijateljev mi je knjiga dragocena.

Tako je bila Tončka med prazniki med nami. Občasno sežem po knjigi, preberem nekaj vrstic in v vsej iskrenosti, preprostosti in veličini mi zablestela njena podoba.

Rozika Močnik /Dover/

Jutri bo sonce

Jutro brez sonca.
Misli ga naslikajo med oblake.
Prikličem si nasmeh.

Z megle rosi.
Moj oranžni dežnik je kot sonce.
Prikliče nasmeh.

Podoba v luži zaniha.
Nasmehnem se spaki gladine,
ker upam, jutri pa bo sonce.

Avtor: Rozika Močnik / Dover/

Obzorje želja

V mladosti sanjarimo,
dosegli bomo široka obzorja.
Upi, hotenja letijo v nebo.
Ni mar nam višina, razdalja.
Cilje bleščeče vidi oko.

Zrelost gradi tja ceste,
mostove, postavlja lestve,
pleza, trudi se in poti.
Cilji so daljna obzorja.
Bežijo pred nami
in lesk jim bledi.

Starost pahne načrte na tla.
Ni več želja in strmenja.
Razgled nam zastirata
mrak in megla,
le zdravje je up hrepenenja.

Balada o delavcu

Zaupal je vase in vodstvu države.
Jutri bo bolje, volili smo prave.
Skromen in delaven bil je ves čas,
če treba bilo je, zategnil je pas.

Vedno je želel, upal, verjel,
sin mu bo šolan, bo lažje živel.
Diploma v predalu in znanje plesni.
Za ženo brez dela mož naj skrbi.

Napočil je konec upov, zablod.
Izžet bil, okraden za delo teh rok.
Včeraj pred strojem je nemo obstal.
To ni življenje! Čemu bi garal.

Žalost in stiska dosegla sta dno.
Čudež bi bil, če kdo rešil bi to.
Trpke resnice spoznal je obraz.
Utišal brezup je obešen na pas.

NEKAJ MISLI IVANA PŠAJDA

- Prijetni dnevi niso nikoli dolgi in nadležni.
- Pametni ravnajo z mislijo na posledice.
- Najstarejše na svetu je upanje, saj nas zadnje zapusti.
- Stari grehi imajo velike sence.
- Mnogim bolj kot pomoč, gre maščevanje od rok.
- Dobrosrčnost pomeni misliti na druge, na nase.
- Ker je resnica boleča, je nekateri ne priznajo.
- Odnosov se ne da krpati; so dobri ali ne.
- Vizija mora biti uresničljiva.
- Kadar vaše ideje kritizirajo, je to znak, da so jih vzeli resno.
- Mnogi se radi zavedajo pravic, dolžnosti pa ne.
- Težko je biti dober, še težje pa pravičen.
- Skromen človek ne poudarja svojih kvalitet.
- Brez ciljev ni mogoče odrediti poti.
- Uspeh se ustvarja z delom, ne pa z govoričenjem.
- Za vsakim uspehom pride zadovoljstvo, pa tudi odgovornost.
- Vse, kar je dobrega ali slabega, stori le človek.
- Kdor hoče plavati, mora najprej v vodo.
- Ko se zavedate svojih dolžnosti, sledi pohvala.
- Pot naprej vodi iz preteklosti.
- Razumnost je sreča, neumnost pa nesreča.

SREČANJE NEKDANJIH ŠOLARJEV OSNOVNE ŠOLE V PUŠČAVI IN NEKAJ ZANIMIVOSTI O NJENEM DELOVANJU

STOJI UČILNA ZIDANA,
SEDAJ JE PA OSAMLJENA,
ŠOLARJEV TU VEČ NI,
V LOVRENŠKO SO ZDAJ ODŠLI.

V soboto, 17. junija 2017, smo se zbrali šolarji, ki smo obiskovali nekdanjo Osnovno šolo v Puščavi,. Od 300 evidentiranih se nas je zbralo 148 učencev. Srečanja so se udeležili tudi nekateri takratni učitelji in učitelji sedanje lovrenške osnovne šole.

Vse udeležence je najprej pozdravil predsednik pripravljalnega odbora Tone Sračnik, ki je obudil nekaj spominov na čase pred in po drugi svetovni vojni, nato še lovrenški župan Joško Manfreda ter ravnateljica OŠ Lovrenc na Pohorju Marija Osvald Novak. Za dobro voljo ob kosilu in še potem so poskrbeli »Ruški frajtonarji«. Večina jih je obiskovala ravno to osnovno šolo. Tudi sam sem zaigral nekaj skladb.

Ko smo se po tolikih letih znova videli, smo se najprej prepoznavali in ugotavljali, kdo je kdo, saj se z nekaterimi nismo srečali, odkar smo zapustili šolske klopi. Večina se nas je razkropila v bližnje in daljne kraje, nekateri tudi v Nemčijo, Avstrijo, Švico, Avstralijo. Med najstarejšimi udeleženci smo bili: Alojzija Ditmajer (86 let), Danica

Omerzu (86 let), Gašper Karničnik (83 let). Obujali smo spomine na šolske dni in nekdanje čase, ki so bili težki, pa vendar lepi. V šolo smo prihajali peš, nekateri zelo daleč, tudi po uro in več, ob vsakem vremenu. Dostikrat smo bili premraženi in premočeni, saj smo bili tudi slabše obuti in oblečeni. Udobja nismo poznali. Malicali smo to, kar smo prinesli od doma. Običajno je bil to kos kruha, pa kakšno jabolko. Ker je bilo kruha malo, ga tudi v smeteh ni bilo najti. Srečanje je bilo res nepozabno.

Leta 1995 so učenci – mladi raziskovalci 7. in 8. razreda Osnovne šole Lovrenc na Pohorju, pod mentorstvom gospe Darje Meglič, v arhivih našli kar nekaj zanesljivih podatkov o zgodovini in delovanju puščavske šole. Te zapise sem si pridobil od takratnega ravnatelja OŠ Lovrenc, gospoda Dušana Fornezzi, ki mi je dovolil tudi kopiranje omenjenih zapisov. Tako sam hranim en izvod, enega sem dal v hrambo lovrenški knjižnici, enega pa župnišču Puščava.

Šola je v Puščavi pričela delovati leta 1814, ukinili pa so jo leta 1973. Tako se je pouk tukaj odvijal kar 159 let. V vseh teh letih je bilo v šolo vpisanih 20.829 učencev, od katerih jih je pouk obiskovalo 14.946. V letih delovanja šole je bila le ta skupaj z župniščem središče dogajanja v puščavskem okolišu. Torej se je tu kar veliko otrok naučilo brati, pisati, računati in pridobilo še ostala znanja, ki so bila osnova za nadaljnje šolanje v poklicnih, srednjih in kasneje tudi višjih šolah, celo na univerzi.

To šolo sem začel obiskovati jeseni leta 1940 vse do aprila 1941. V tem času smo se naučili pisati črke in številke. Pouk je potekal v slovenskem jeziku. Kolikor se spomnim, takrat organizacija Rdečega križa še ni delovala. Zato so se bolj premožni krajani odločili in najrevnejšim šolarjem za Božič podarili praktična darila: blago za oblačila, obutev in še kaj. Ker sem bil kmečki otrok, nisem dobil ničesar. Zaradi tega sem bil užaljen.

Leta 1941 se je pričela druga svetovna vojna. Slišalo se je bobnenje, ki je bilo posledica nemškega bombardiranja Beograda. Nebo so preletavali bombniki in lovci. Čez nekaj dni je na naš dom pri Karničnikovih v Puščavi 12 prišla nemška patrulja, čisto mirno, brez groženj, lahko bi rekli celo »prijateljsko«.

Nekaj časa ni bilo pouka. Ko pa se je znova pričel, je potekal v nemškem jeziku. Učiti smo se morali nemško. Najdalj časa sta učila slovenska učitelja Avgust Kopriva in njegova žena Ana. Toda slovensko nista smela govoriti/poučevati, saj bi sicer izgubila službo. Bila sta zelo stroga. Učili so, da nas je osvobodil Adolf Hitler, kar smo nekako tudi verjeli, oziroma so nas do neke mere v to prepričali. V šoli je nad nami, porednimi otroki, pogosto pela šiba, pa tudi takrat, ko nismo dovolj znali. Tepen sem bil samo enkrat, ko sem v odmoru govoril slovensko. V drugem razredu namreč še nemščine nisem obvladal.

Leta 1945 se je končala druga svetovna vojna, ki je trajala štiri leta. V šoli zopet sprememba pouka, saj je ta potekal v slovenskem jeziku. Tega smo bili seveda zelo veseli, pa tudi tega, da naokrog ni več pokalo. Iz izgnanstva sta se vrnila učitelja Avgust in Štefanija Medic ter njuni hčerki Zlata in Cvetka. Pred odhodom v izgnanstvo sta pri Puščavčanih shranila večino svojega premoženja, ki jima je bilo potem vrnjeno.

Iz župnišča v Puščavi je neznano kam izginil ves inventar. Nemci tega niso potrebovali. Ponoči, 11. januarja 1947, je bil v župnišču fizično napaden župnik Ignac Nadrah. Zaradi težkih poškodb je v mariborski bolnišnici čez dva dni umrl. Kolikor vem, za to dejanje nikoli ni nihče odgovarjal. Med vojno je bil iz Puščave izgnan na Dolenjsko. Sam kraj z okolico je zaradi vojne zelo trpel. Nekoč so partizani na šolskih oknih polomili šipe, razmetali ves inventar in hoteli šolo celo sežgati. To so stanovalke šole s kričanjem preprečile. V tem času so iz mesnice in trgovine pri Črešniku vse odnesli, prav tako tudi pri Koresu. Kamniti most pri cerkvi so razminirali, čez cesto pa na več mestih podrli smreke. Z namenom, da bi nemško vojsko ovirali, so cesto, ki pelje iz Puščave v Lovrenc, na več mestih prekopali. Zadnje pol leta vojne so v šoli stanovali nemški vojaki. Tudi oni ji niso prizanesli. Takrat tudi pouka ni bilo.

Leta 1973 je šola v Puščavi nehala delovati. Ker so bili prostori prazni, so se v njej brez vsake pravne podlage začeli menjati razni stanovalci, ki zanje niso dobro skrbeli. Sedaj so ti prostori prazni, razen stanovanja, ki je bilo prej namenjeno učiteljem, ki so tu poučevali. Z denacionalizacijo leta 1973 se je ugotovilo, da je celotna stavba Puščava št. 3 in Puščava št. 4 tudi uradno last Rimskokatoliške cerkve, to je last župnije Svete Marije v Puščavi.

Gašper Karničnik

DONACIJA GLASBIL – »20 ZA 20«

S pomočjo projekta »20 za 20« glasbenik Marko Soršak – Soki z glasbili obdaruje otroke po Sloveniji. Mariborski bobnar, sicer član zasedbe Elvis Jackson, je pobudnik in organizator akcije, ki v sklopu projekta »20 za 20« skupaj s partnerji in podporniki obdaruje osnovne šole z glasbili in tako otrokom približa glasbo predvsem v izobraževalnih zavodih, kjer si to težko privoščijo. Tokrat se je v sodelovanju z Mestno občino Maribor in podjetjem Varnost Maribor d. d. odločil obdariti in razveseliti otroke na Kliniki za pediatrijo UKC Maribor. Namen akcije je humanitaren, saj pobudniki želijo, da bi otroci, ki so dalj časa hospitalizirani v Kliniki za pediatrijo, v prostem času oziroma med poukom lahko igrali na različna glasbila. Igranje na glasbila namreč ne krepi samo uma in kreativnega razmišljanja mladih, ampak je tudi sredstvo za sproščanje in kakovostno preživljanje časa, ki ga otroci preživijo v zdravstveni ustanovi. Sam dogodek je potekal v prijetnem, sproščenem vzdušju, ki so ga otroci popestrili z glasbenimi točkami. Predstavili so se učenci OŠ Angel Besednjak, ki je prejela glasbila v okviru omenjenega projekta. Na koncu so se jim na podarjenih glasbilih pridružili še otroci s Klinike za pediatrijo in skupaj z Markom zaigrali nekaj spontanih melodij, ter na najlepši možni način pokazali, da bodo glasbeni instrumenti še kako v uporabi in v veselje mladim, ki so hospitalizirani v UKC Maribor.

Samo Turk

ZBRALI 80.100 ml KRVI

Vijoľčna kri za vse ljudi. Šestič. Tradicionalno smo se v Ljudskem vrtu zbrali z dobrim namenom in zbrali 80100 ml krvi. Na naši krvodajalski akciji smo imeli 236 sprejemov.

Zvesta navijačica NK Maribor ob darovanju krvi

Še enkrat se je pokazalo, da »Mi skupaj eno smo« ni samo slogan. Odziv je bil izjemen – v znamenju tekmovalne sezone in rekordnih številk. Krvodajalce sta v imenu ekipe, ki je dobila še en prost dan pred nadaljevanjem neizprosnega ritma, prišla pozdravit Denis Šme in Aleš Mertelj. »Tako kot na tekmah, se tudi v tej krvodajalski akciji kaže, da smo skupaj eno, da so ljudje pripravljeni žrtvovati del sebe za dobrobit drugih. Mariborčani so še enkrat pokazali, kako veliko in vijoi'čno srce imajo,« je dejal Šme.

Aleš Mertelj je dodal: »Nepopisno gnečo v notranjih prostorih je lepo videti; pri nas jo imamo, tudi ko ni tekme. Lepo je videti toliko veselih in nasmejanih ljudi, priprav-

Osebje Centra za transfuzijsko medicino skupaj z dvema igralcema NK Maribor

ljenih pomagati ljudem. Odziva smo zelo veseli. Medicinsko osebje nam je predstavilo pomen akcije, dobrodošle ob primanjkljajih, ki se včasih pojavljajo v zdravstvenih ustanovah. Tudi zato smo prišli pozdravit darovalce: Ponosni in veseli smo, da tako množično darujejo.«
Organizacija dolgoletne prireditve je danes dobila novo potrditev s povečanjem številk (lani je bilo zbranih 55.350 ml). Tega so veseli tudi v UKC Maribor: »Danes nas je preplavila vijol'čna kri. Takšne akcije s tako množično udeležbo ne pomnim niti po pripovedih drugih. Fenomenalna akcija, odziv in navijači,« je povedala dr. Petra Leber in pojasnila pomen takšne akcije. »To je posebna in koristna priložnost, da ljudi spomnimo na krvodajalstvo.«

Pridobivanje novih darovalcev je neprecenljivega pomena: »Ljudje, ki jih je malo strah, morda ravno s takšno akcijo premagajo tovrstne predsodke, kar krvodajalstvu seveda koristi. Krvodajalci vedno razmišljajo pozitivno. Pozdravljamo akcije, ki ljudi pozivajo, da rečejo, to bi lahko naredil tudi jaz. Ljudi je treba opominjati, da lahko na tak način pomagajo drugim.«

Ob zbiranju življenjske tekočine, ki jo v zdravstvenih ustanovah vedno potrebujejo, smo dobili tudi nove podpisnike izjav o darovanju organov in števec VJLV premaknili na 387. Hvala vsem!

Željko Latin

MINIMALNO INVAZIVNA METODA ZA OPERATIVNE POSEGE NA STOPALU SEDAJ TUDI V UKC MARIBOR

Pri težjih deformacijah palca in ostalih prstov na stopalu je za odpravo bolnikovih težav največkrat treba izvesti operativni poseg. Podobno velja tudi za ostale pogostejše bolezni stopala, kot je plosko stopalo pri odraslem, zadebelitev nad petnico (Hagludova eksostoza) in občasno trn v peti. Takšne operativne posege pogosto spremlja večmesečno otekanje in pooperativna bolečina. Razlog za to je relativno tanek kožni pokrov in dobra oživčenost stopala. Posledično preteče dalj časa, preden lahko operirani stopalo ponovno polno obremeni in se v polni meri vrne na delovno mesto ali k športni aktivnosti.

Na Oddelku za ortopedijo smo zato obstoječe klasične metode operativnega zdravljenja, kjer do kosti, ki jo operiramo pristopimo preko reza, nadgradili z novo minimalno invazivno metodo, s katero celoten postopek operacije izvedemo skozi nekaj luknjic. Za tak postopek potrebujemo posebno napravo, ki je na prvi pogled podobna pripomočku, s katerim zobozdravnik vrta zobe, le da se vrti počasneje, svedri pa so večji in v bistvu režejo (žagajo) kost. Celotni poseg nadzorujemo z rentgenskim aparatom, dolžina operacije je primerljiva ali celo krajša kot pri klasični metodi.

Glavna prednost minimalno invazivne metode je, da večina mehkih tkiv nad kostjo med operacijo ostane nedotaknjenih. Rezultat tega je bistveno hitrejša rehabilitacija pacientov, saj se čas pooperativnega otekanja prepolovi na v povprečju do tri mesece, pacienti pa so že po šestih do osmih tednih sposobni za vrnitev na delovna mesta – tudi stoječa delovna mesta. Pooperativno lahko pričakujemo, da bo gibljivost operiranih sklepov (npr. pri operaciji haluks valgusa) bistveno boljša, estetski izgled stopala pa lepši; kože v večini primerov namreč sploh ni treba šivati. Pričakujemo lahko tudi manj zapletov, saj celjenje kože več ne predstavlja problema, kar zmanjšuje tveganje za okužbo.

Poudariti velja, da je pri operacijah ukrivljenega palca (haluks valgus) ne glede na uporabljeno operativno metodo zmeraj treba kost na mestu, ki ga predoperativno določimo, prekiniti oz. prežagati. Z zamikom kosti namreč prerazporedimo sile, ki so zakrivile deformacijo in jih obojestransko izenačimo. Zgolj na tak način lahko pričakujemo dobre dolgoročne rezultate, saj v tem primeru verjetnost za ponovitev deformacije po desetih letih pade pod 10 %.

Matjaž Merc

KOLOFON
Uredili: Olga Črešnar, Žan Črešnar, Lidija Benkič, Marija Perklič
Jezikovni pregled: mag. Blanka Kovačec
Oblikovanje in tisk: UPRINT d. o. o., Limbuš
Naklada: 300 izvodov
december, 2017

STAREJŠI IZDELALI PUNČKE IZ CUNJ ZA MALE JUNAKE

V okviru svetovnega dneva starejših, ki ga obeležujemo 1. oktobra, so stanovalci Doma pod gorco posebej za male bolnike na Kliniki za pediatrijo UKC Maribor ročno izdelali in podarili kar 45 punčk iz cunj.

Že peto leto zapored so se v Domu pod gorco odločili, da male bolnike s Klinike za pediatrijo UKC Maribor razveselijo z ročno izdelanimi unikatnimi punčkami iz cunj. Ročnih spretnosti se je letos lotilo kar dvanajst stanovalcev, pet se jih je tudi udeležilo predaje na Kliniki za pediatrijo. V okviru delovne terapije so krojili, šivali in polnili zašite modele punčk, vsi z enim ciljem – osrečiti in polepšati dan otrokom v bolnišnici. Letos so bili še posebej pridni, saj je pod njihovimi spretnimi rokami nastalo kar 45 čudovitih punčk, ki so se jih otroci še posebej razveselili. Punčke so iz blaga in ne vsebujejo materialov, ki bi lahko škodovali otrokom.

Predstojnica Klinike za pediatrijo izr. prof. dr. **Nataša Marčun Varda** se je stanovalcem in zaposlenim Doma pod gorco zahvalila za trud in čas, ki so ga vložili v izdelavo punčk. Ob tem je poudarila pomen takšnih in podobnih akcij, ki *»otrokom polepšajo bolnišnični vsakdan in omogočijo, da vsaj za trenutek pozabijo na tegobe bolezni«*.

V Domu pod gorco se stanovalci udeležujejo različnih aktivnosti. Na kreativnih delavnicah izdelujejo izdelke, v katere vložijo veliko truda, predvsem pa svoje srce. Tako že nekaj let izdelujejo tudi punčke iz cunj, saj življenje ni narejeno samo za želje, temveč za dejanja vsakogar izmed nas. *»Punčke iz cunj so za nas tako postale že 'obveza', saj nas pri tem žene srčnost in želja, pomagati tistim, katerih bolezen še sploh ne bi smela prizadeti, pa se je kruta usoda žal poigrala z njimi. V življenje jim želimo prinesti vsaj en žarek sonca in pokazati, da se z voljo zmore vse. Predvsem pa jim želimo pričarati nasmeh na obrazih, saj nasmeh je najlepše, kar si lahko nadenemo,«* so o projektu povedali iz Doma pod gorco.

Špela Pavlin

ŠIRITEV ODDELKA ZA ONKOLOGIJO UKC MARIBOR

Na Oddelku za onkologijo UKC Maribor smo čez poletje uspeli pridobiti in zaposliti dodaten kader ter smo tako postopoma začeli širiti program dela. Trenutno obsevamo paliativne bolnike in bolnice z rakom dojke. Že v začetku naslednjega leta pa bomo program zdravljenja razširili na bolnike z rakom na pljučih. Za nekatera zdravljenja, predvsem specifičnih oblik raka, bodo bolniki še vedno morali na Onkološki inštitut Ljubljana.

S pridobitvijo dodatnega kadra mariborskega onkološkega oddelka lahko zdaj delo izvajamo hkrati na obeh obsevalnih napravah. Medtem ko smo še spomladi zdravili z obsevanjem 15 onkoloških bolnikov na dan, jih zdaj lahko sprejmemo 25 dnevno. Zdravljenje z obsevanjem smo na mariborskem onkološkem oddelku začeli pred letom dni, a smo zaradi pomanjkanja ustreznih kadrov lahko delali le v eni izmeni, torej smo delali izmenično na eni in nato na drugi obsevalni napravi. V prihodnje nameravamo število obsevanih bolnikov še povečevati, do novega leta bi po ocenah predstojnice Oddelka za onkologijo, Maje Ravnik, dr. med., lahko obsevali že okoli 35 bolnikov na dan. Ker gre za zelo zahtevno dejavnost, enoto za radiološko medicino širimo po korakih, odvisno od izpopolnjevanja kadrov, ki prav tako teče postopno. Za vsako etapo pa moramo tudi na novo pridobivati vsa potrebna dovoljenja. Zdravljenja izvajamo v tesnem sodelovanju z Onkološkim inštitutom v Ljubljani in zdravnikom iz Zagreba. Za zdaj izvajamo paliativno zdravljenje in radikalna obsevanja večine bolnic z rakom dojke, ostali pa se še vedno vozijo na obsevanja v Ljubljano. Prihodnje leto načrtujemo še uvedbo radikalnega obsevanja raka pljuč in kasneje še raka danke.

Še nekaj statističnih podatkov Oddelka za onkologijo UKC Maribor:

- Od odprtja oddelka (1. 1. 2017) in do vključno 31. 8. 2017 smo imeli 655 sprejemov v naš hospital.
- V Enoti za radioterapijo je bilo do 31. 8. 2017 zaključenih 246 obsevanj. Od tega 120 radikalnih obsevanj in 126 paliativnih obsevanj. Morda bo bolj povedno število frakcij, ki so bile izvedene v tem obdobju, ki pomeni toliko prihodov bolnikov v UKC MB in NE na OI, to je 2621 frakcij in toliko prevozov bolnikov v Ljubljani manj.
- Do konca leta pričakujemo okoli 10 000 ambulantnih pregledov v Enoti internistične onkologije. To so pregledi za potrebe sistemskega zdravljenja raka dojke,

raka prebavil in urogenitalnih rakov. To število pregledov naredijo 4 specialisti internistične onkologije.

- Z marcem 2017 smo odprli tudi Ambulanto za paliativno oskrbo bolnikov, kjer redno dela specialistka paliativne medicine. Od takrat narejenih 110 obravnav v ambulanti. Ambulanta sedaj deluje samo enkrat tedensko.

ROČNODELSKI KROŽEK PIKAPOLONICA 2016–2017

Ročnodelski krožek Pikapolonica je že zakorakal v 26. leto svojega obstoja in dela. V krožku deluje 30 članic. Z rednim delom smo začele 6. 10. 2016.

Sodelovale smo ob Tednu otroka na naši osnovni šoli. Učence smo učile šivati gumbe in iz volne izdelovati punčke. Prisotnih je bilo 31 otrok. Redno delo z učenci pa se je začelo s prvim četrtkom v mesecu novembru.

Sodelovale smo na ročnodelski razstavi v Staršah, v organizaciji PO ZDUS Zg. Podravja. Tudi na 4. mednarodnem festivalu vezenja v Velenju smo sodelovale. Tema te razstave je bila martinovanje. Udeležile smo se tudi tekmovalnega dela. Naša »rdeča nit« so bila oblačila za steklenice.

Obiskale smo kar nekaj ročnodelskih razstav, in sicer v Staršah, Selnici ob Dravi, na Muti, na Pobrežju v Mariboru, v Bezeni, Gradišču, na Teznu v Mariboru, v Limbušu , Josip dolu, Račah, Gorišnici, Brezju pri Mariboru …

Tako se uspešno povezujemo z drugimi krožki, izmenjujemo vzorčke, utrjujemo prijateljstva, spoznavamo nove ročnodelke, skratka, veliko se učimo v našem 3. življenjskem obdobju.

Ob materinskem dnevu, 24. marca, smo imele razstavo »Pomladne čipke« v domačem kraju in pogovor z našo Mileno Fornezzi. To je odlično izvedla gospa Mojca Vaupotič iz foto sekcije.

21. maja smo z našimi izdelki sodelovale na uspešni modni reviji, ki jo je organizirala plesna skupina Habibah, bile smo tudi manekenke.

28., 29. in 30. maja smo pripravile našo veliko razstavo ročnih del, z nami so razstavljale tudi »male Pikapolonice« s svojimi izdelki.

Naš končni izlet pa je bil skupaj s krožkom Spominčice iz Limbuša, odšle smo v Lendavo na stolp Vinarium, mimogrede pa smo si še ogledale ročnodelsko razstavo v Gorišnici in Račah.

Zahvalila bi se predvsem Marjani Kraner, ki je odlično učila ročnodelskih veščin »male Pikapolonice« in z izvirnimi idejami pripravila razstavo naših izdelkov v naši osnovni šoli v mesecu maju.

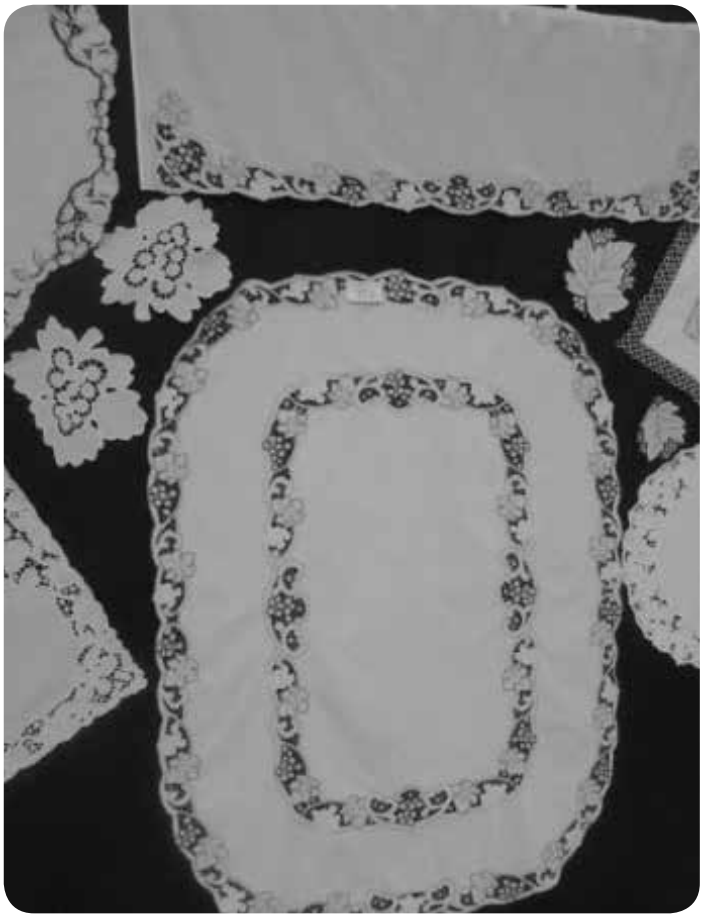

Zahvala gre tudi naši osnovni šoli in gospe ravnateljici Mariji Osvald Novak, saj lahko še naprej koristimo šolske prostore za naše delovanje in razstavo.

Še posebej pa zahvala vseh članic našega krožka in moja zahvala naši gospe Mileni Fornezzi za odlično in uspešno 25-letno vodenje in iskrene čestitke za občinsko županovo priznanje ob našem občinskem prazniku. Vse Pikapolonice si želimo, da bi se še naprej družile, ustvarjale in preživljale lepe trenutke z našo gospo Mileno Fornezzi.

Marjana Perklič

IZLET ZELIŠČARK »SRČNA MOČ«

Zeliščarke Lovrenca na Pohorju smo se 1. 7. 2017 udeležile Zeliščarskega festivala IRSCHEN v Avstriji, ki ga je organizirala turistična agencija Sajko. Z avtobusom smo se peljali iz Maribora in mejo prestopili na Karavankah. Najprej smo obiskali družinsko vrtnarijo blizu Beljaka, ki ima razne vzorce vrtov: mediteranski vrt, angleški vrt z vodno površino, labirint, kmečki vrt, kjer skrbijo za rastline že od 1928, sedaj zanje skrbi že tretja generacija. Tu smo si ogledali bujno rastoče rastline in imeli možnost, da si v njihovi trgovini kupimo sadike. Od tu smo se odpeljali v vas IRSCHEN na 600–750 m n. m., ki gosti zeliščarski festival. Ob prihodu nas je pozdravil tamkajšnji župan, sledil je voden ogled zeliščnega vrta, imeli smo čas za raziskovanje ponudbe na stojnicah, kjer smo našli vse, kar znajo tamkajšnji zeliščarji zvabiti iz darov narave. Njihove specialitete smo lahko na stojnicah poskusili in jih kupili.

Na festivalu je bilo dobro poskrbljeno za toplo hrano in pijačo po dostopnih cenah, da smo se okrepčali in odžejali. Vsi okoli nas so bili veseli in nasmejani, počutili smo se prijetno in smo uživali v njihovi družbi. Z užitkom je bilo videti zadovoljne krajane, ki so predstavljali svoje izdelke. Čutiti je bilo njihovo veselje do tega, kar počno, zagnanost, medsebojno povezanost in prijetne medsebojne odnose, ki marsikje manjkajo. Tako mali kraj je postal turistično prepoznaven s tem festivalom, hkrati pa je povezal krajane. S čudovitimi občutki smo v popoldanskih urah zapustili Irschen in med potjo domov še obiskali BELJAK, kje smo imeli krajši ogled jedra okoli glavnega trga, ogledali smo si cerkev sv. Jakoba z najvišjim zvonikom na Koroškem.

V večernih urah smo prispeli domov, polni prijetnih vtisov iz festivala, kaj vse nam nudi narava in kaj vse so sposobni narediti ljudje, ki v kraju živijo v slogi, razumevanju in izpolnjevanju skupnih interesov.

Rolanda Fornezzi – zeliščarka

SPOMINI NA DRUŽENJE V IZOLI

Počitek, mir, šumenje valov – to smo vse leto pričakovali in danes so naše želje uresničene, saj kdor poseda doma, ne ve, kako prijetno je biti v družbi. So trenutki, ko začutimo v sebi svobodo in veselje, da si privoščimo najboljši oddih, pa naj si bo to pozimi ali poleti. Naša srečanja pa so vedno v času, ko poletje odhaja in se pričenja čudovita jesen. Težko smo pričakovali dan, ko bomo zopet skupaj preživljali teden, ki je pred nami. Vemo, da nas bodo v hotelu DELFIN prijazno sprejeli in poskrbeli za naše dobro počutje v času, ko bomo tam, saj smo vsako leto presenečeni, ker je vedno nekaj novega ali pa kaj spremenjenega na boljše. Vsako leto se z veseljem vračamo in naše druženje je vedno lepo. Vedno zapišemo v naš spomin zgodbo in zgodbe pišemo ljudje, jih vtkemo v spomin. Tudi žar, katerega oddajajo tamkajšnji ljudje, nam daje pozitivno energijo, da zadihamo in se zavemo, da bomo teden, ki je pred nami, imeli zase, da bomo odložili vse skrbi in težave ter bomo spoznali, kako malo pravzaprav potrebuje človek: košček neba, kapljico morja in prostranost duha, da se s hvaležnostjo zave, da je zdaj tu in da ta trenutek ni samoumeven. Torej, lahko bomo rekli, da smo gospodarji svoje sreče. Čeprav se nam že

nabirajo leta, je vsako obdobje v življenju lepo, če nam je dano, da ga lahko povežemo in tvorimo čudovito in harmonično celoto s svojimi dragimi in prijatelji. V vsakdanjem življenju takšne trenutke težko ujamemo, zato si je pač potrebno privoščiti nekaj dni za oddih.
Naše letovanje je letos polepšalo še zelo lepo vreme, prijetno druženje in klepeti ob jutranji kavi. Vsako leto srečamo nove ljudi, s katerimi navežemo stike, spominjamo pa se tudi nekaterih, ki se nam ne morejo pridružiti zaradi bolezni, nekateri pa so tudi že preminuli, pa se jih radi spomnimo.
Tudi v letu 2018 imamo enak termin kakor letos, zato se potrudimo, da bodo dnevi naših skupnih srečanj lepi, da bomo začutili žar jeseni in si ustvarili nepozabne spomine na jesensko nabiranje energije, ki nas bodo greli še dolgo tja v mrzlo zimo.
ŽELIM VAM, DA PREŽIVITE NOVOLETNE PRAZNIKE V DRUŽBI PRAVIH LJUDI IN DA BO PRIHODNJE LETO TAKŠNO, KAKRŠNEGA SI ŽELITE!

DU Ribnica Anica Mithans

DRAGI LJUBITELJI HIŠNIH LJUBLJENČKOV!

Moje ime je Karli Jaušovec, sem kinolog, z mojim psom sem hodil 10 let v kinološko društvo Brezno pri Podvelki. Naš kinološki trener psov je bil g. Danilo Trtinek. Od njega sem pridobil ogromno znanja. Imel sem zlatega prinašalca Astorja in mešančka Mikija, ki je bil bolj podoben lisički. Zlobni ljudje so ga vrgli iz avtomobila in tako sem ga neko jutro našel na poti, kjer se vedno sprehajam. Nekaj časa sva se gledala in na moj poziv, da naj gre domov, in vprašanje, čigav pa si, ni odreagiral, samo gledal me je, njegove oči pa so govorile: vzami me s seboj … moj rešitelj boš …
Obrnil sem se in odkorakal naprej, on pa za menoj do mojega doma. Tresočega, umazanega in lačnega sva ga z ženo sprejela, čeprav sva imela že vse spakirano, da greva na morje. Tako je za en teden odšel na počitnice k nečakinji. Z ženo sva ga poimenovala Miki. Pred Mikijem sem imel Astorja, vendar sem ga moral dati uspavati in takrat sva si z ženo rekla, da nočeva nobenega psa več, saj je imeti psa zelo velika odgovornost in zelo hudo nama je bilo ob izgubi Astorja.
Še predno sem se odloči za Mikija, sem odšel na našo občino in vprašal, kako naj oddam najdenčka v azil. Dobil sem odgovor, da občina nima pogodbe z azilom. In tako sva z ženo obdržala Mikija, s pripombo, da bi občina plačala stroške veterinarja, cepljenje in čipiranje.
Miki se je lepo privadil novega doma, vendar je dva tedna točno ob 18. uri čakal pred vrati in cvilil, verjetno je čakal lastnike. Sčasoma je prenehal s tem in začel je uživati pri meni. Soseda mi je rekla, kaj pa če je Mikimaus (ime), to mi ni bilo všeč, zato sem rekel, da bo Miki. Miki se je obrnil in pritekel k meni, mislim, da so ga že prej klicali Miki. Sosedi sem rekel, da bo zdaj ona »botra« našemu Mikiju. Tudi sosedinega sina je imel Miki zelo rad, saj je takoj stekel k njemu, ko ga je videl ob ograji, da sta se malce poigrala.
Trdim, da imajo kužki čustva, npr. kadar je NK Maribor izgubil tekmo, se sosed ni hotel igrati z njim in Miki je bil žalosten, ko pa je NK Maribor zmagal, pa je bilo igranja, crkljanja in Miki je bil vesel.
Vesel sem tudi jaz, ko vidim Lovrenčane, kako lepo skrbijo za svoje štirinožce, jih sprehajajo na povodcu. Vendar so tudi takšni, ki jim je vseeno, kje hodi njihov pes, ne počistijo kakcev, se prepirajo in grozijo, da nam bodo zastrupili pse itd. To so ljudje, ki sovražijo sami sebe in mislijo, da imajo vedno prav. Nekateri lastniki psov delajo zelo grdo s psi, ki so privezani s težko verigo, puščajo pse na mrazu, psi nimajo čiste vode … Takšne lastnike je treba prijaviti veterinarski inšpekciji.
Zato prosim vse lastnike psov, skrbite za njih, imejte jih radi, oni vas brezpogojno ljubijo.
Žal pa, bolj ko spoznavam ljudi, rajši imam živali.
Vsem želim vesel božič in zdravja polno novo leto 2018 in bodite srečni s svojimi hišnimi ljubljenčki!

Kinolog Karli Jaušovec

SPOŠTOVANE BRALKE IN BRALCI!

Ker sem med dopisniki časopisa edini, ki se lotevam občinskih tem, se tudi letos temu ne bom izneveril. Ko sem se poslovil od županovanja, Občina Lovrenc na Pohorju ni imela več nerešenih sporov na sodišču, ki so se vlekli še iz bivše Občine Ruše. V zadnjem obdobju se ti spori kar vrstijo. Ker sem kot priča na sodišču vključen v spor glede izgradnje Hidroelektrarne na Radoljni, želim o tem spregovoriti.
Pojasnila glede poteka projekta izgradnje male hidroelektrarne na Radoljni. (Sam potek dogodkov, demantira investitorja gospoda Sajka, da ga je občina pri projektu izgradnje MHE ovirala!)

1. 27. junija 2005 se je pri takratnem županu oglasil potencialni investitor, gospod Sajko, s predlogom o poslovnem sodelovanju, gradnji manjše obratovalnice za predelavo stekla in možnostjo vlaganja v razvoj turizma v naši občini. Ponudbo smo z veseljem sprejeli, saj je Lovrenc na Pohorju v preteklosti znan kot glažutarski kraj, ki je imel velike zaloge lesa za potrebe te dejavnosti. Po začetnih neformalnih pogovorih (Ladinek in Sajko) je potencialni investitor čez nekaj časa želel, da bi v povezavi s predelavo stekla izgradil malo hidroelektrarno, ki bi pocenila stroške predelave stekla, saj so največji porabnik energije talilne peči. Zadevo smo podprli kot razumno rešitev. Na osnovi teh pozitivnih razgovorov je gospod Sajko pričel aktivnosti za pridobivanje zemljišč in potrebnih služnosti.
2. Investitorju smo pri pripravi dokumentacije za pridobitev vodne pravice na Ministrstvu za okolje pomagali. Prvotni predlog je predvideval strojnico pri Sgermu, zajetje pa pri Brezočnikovem mostu. Kasneje je investitor lokacijo spremenil zaradi lastniških zapletov. Nova lokacija je bila predvidena za strojnico v industrijski coni in zajetje pri Sgermu. 19. 12. 2005 smo prejeli vlogo za nakup zemljišč v industrijski coni za potrebe strojnice. Sklenjena je bila kupoprodajna pogodba, istočasno pa smo pričeli aktivnosti za spremembo zazidalnega načrta, ki v prvotni verziji ni omogočal tovrstnih objektov.
3. Maja 2006 pospešeno izdajamo lokacijske informacije za posamezne parcele v lasti zasebnikov, po katerih naj bi potekal cevovod. Pri tem smo opažali, da investitor izgublja bitko s posameznimi lastniki zemljišč, ki nenehno spreminjajo svoje zahteve. Zato smo predlagali položitev cevovoda v cestno telo Kovaške ceste in ceste Ob Radoljni v dolžini okoli 3 km. Investitor je naš predlog z veseljem sprejel, saj je že več kot eno leto bil bitko z lastniki zemljišč za položitev cevovoda. Edini pogoj, ki bi ga moral investitor izpolniti, je bila etapna obnova ceste, ki je imela že zelo uničen gornji sloj in je bila v občini med prioritetami za obnovo.
4. 17. 1. 2007 je bila sklenjena prva pogodba o služnosti za obdobje treh let (v primeru, da investitor z gradnjo ne bi pričel). Kasneje, v kolikor do gradnje pride, bi pogodbo podaljšali za obdobje 30 let (življenjska doba elektrarne), z možnostjo podaljšanja, v kolikor investitor pridobi novo koncesijo. 19. 2. 2007 je bila sklenjena druga pogodba o služnosti za naslednji paket parcel in investitor je nemoteno nadaljeval z aktivnostmi za pridobitev gradbenega dovoljenja.
5. Ker je investitor na vseh naših srečanjih omenjal izredno visok strošek, potreben za obnovo ceste, smo pričeli aktivnosti, da cesto umestimo v program sofinanciranja s pomočjo evropskih sredstev. V tem primeru bi cesto obnovila občina s pomočjo lastnih in tujih sredstev. Investitor bi bil dolžan zagotoviti le lasten delež občine, in to je okoli 400.000 EUR v obdobju treh let. Za ta znesek je občina potrebovala bančno garancijo, da bi lahko zaprla občinske proračune, kar pa je investitor dosledno zavračal.

Ker je imel investitor v investicijskem programu za obnovo ceste predvidenih le okoli 200.000 EUR (to smo ugotovili naknadno), je razumljivo, da je od vsega začetka želel lokalno skupnost izigrati na način, da bi obnovo ceste realiziral šele po dokončanju izgradnje MHE.

6. 18. 12. 2008 je moral občinski svet na svoji zadnji letni seji predlagati sklep, da iz proračuna umaknemo že odobrena evropska sredstva in jih predvidimo za naslednje obdobje za izgradnjo vodovoda: Fala–Činžat–Ruta, saj investitor ni zagotovil pogojev za sprejetje proračuna za leto 2009.

Gospod Sajko na naše zahteve po etapni izgradnji in obnovi ceste ni reagiral, nove pogodbe ni želel podpisati. Na osnovi povedanega je mogoče sklepati, da je Občina Lovrenc na Pohorju vse skozi tvorno sodelovala in se prilagajala novo nastali situaciji. Na osnovi vseh izvedenih aktivnosti v prid projektu, je težko sklepati, da je lokalna skupnost želela investitorja ovirati ali preprečiti gradnjo. Projekt smo na začetku podprli, ker smo zasledovali sledeče cilje: lokalna skupnost je bila dolžna v skladu z energetsko zasnovo občine v določenem obdobju zagotoviti nove ekološke energetske vire v višini 20 % celotne energetske porabe občine (mi bi našo obvezo izpolnili z izgradnjo MHE), na poplavnem potoku Radoljne bi bil dobrodošel vsak novi jez (v preteklosti jih je bilo preko 70), koncesnina, kot dajatev od proizvedene energije, bi bil dodaten letni prihodek občinskega proračuna in ne nazadnje, lokalna skupnost bi dobila okoli tri km obnovljene ceste.

7. Ker namera, da cesto obnovimo s pomočjo evropskih sredstev, ni bila realizirana (ker gospod Sajko ni pristal na bančno garancijo v višini lastnega deleža) smo 19. 1. 2009 gospodu Sajkotu poslali izpisek sklepov Občinskega sveta in ga obvestili, da je ponovno dolžan v lastni režiji obnoviti cesto v celoti. Ker se je gospod Sajko vedno bolj izogibal podpisu kakršnemukoli dokumentu, ki opredeljuje njegove obveznosti, sem 6. 7. 2009 navezal stik z NLB Celje, ki je gospodu Sajku pripravljala dokumentacijo za

najetje kredita. Želel sem doseči, da banka med svoje pogoje vključi tudi dinamiko financiranja, ki bi zagotavljala celotno gradnjo, vključno z obnovo ceste po odsekih. Gospod Sajko se je tudi temu izognil. 3. 9. 2009 smo prejeli sporočilo banke, da je gospod Sajko odstopil od pogodbe z banko.

8. **Kje je največje »jabolko spora«, je razvidno iz zapisnika sestanka, dne 13. 5. 2010, kjer so bili prisotni predstavniki investitorja in občine in njihovi nadzorniki. Do sestanka je prišlo na osnovi zahteve nadzornika, imenovanega s strani občine. Nadzornik je pisno obvestil obe strani, da nima osnove za gradbeni nadzor. Investitor je namreč pridobil projekt in gradbeno dovoljenje za položitev cevovoda, ne pa za obnovo ceste. Na to smo ga z dopisi neštetokrat opozarjali, a brez uspeha. Seveda je v gradbenem dovoljenju pisalo, da je potrebno cesto obnoviti v prvotno stanje, toda po položitvi cevovoda ceste ni bilo več. Gradbeno dovoljenje in sam projekt bi bila zadosten dokument v primeru, da bi cevovod potekal po travnikih in poljih. To je tudi vzrok zapletom pri urejanju služnosti. V podobnih primerih je občina pred pričetkom del naročila odmere in uredila lastniška stanja. V tem primeru ni bila občina investitor in bi po mojem globokem prepričanju morala Upravna enota Ruše pri izdaji gradbenega dovoljenja zahtevati od investitorja tudi projekt obnove ceste. Občina je tako lahko še le po položitvi prvega sloja asfalta pričela z odmerami in urejanjem lastništva tam, kjer so zasebne parcele segale v cestno telo.**
9. **24. julija 2010 so si krajani po prvem km ceste oddahnili, položen je bil prvi sloj asfalta. Že 29. julija 2010 smo izdali soglasje za zaporo ceste v drugi etapi. 24. avgusta smo že opozarjali investitorja, da je dolžan pred pričetkom tretje etape asfaltirati drugo etapo in pri tem ga nismo ovirali.**

Zaključujem: Vsi zapleti v letu 2010 so bili nepotrebni in jih tudi ne bi bilo, v kolikor bi investitor z bančno garancijo v višini okoli 380.000 EUR (ki je v primerjavi z investicijsko vrednostjo elektrarne zanemarljiva), zagotovil lastni finančni delež občine za obnovo ceste. Občina bi pridobila evropska sredstva in bila investitor pri obnovi ceste. Gospod Sajko bi lahko mirno zakopal svoj cevovod, uskladiti bi bilo potrebno le terminske plane. V svoji 40-letni delovni dobi, sem preko 20 let delal na investicijah v montažnem podjetju Hidromontaža Maribor in 16 let sem bil župan v Rušah in Lovrencu na Pohorju. V tem obdobju sem sodeloval pri nešteto investicijah. Vse so bile uspešno zaključene. Res pa je tudi, da v vseh teh letih nisem imel opravka z investitorjem, ki se ne bi držal nikakršnih dogovorov in bi zasledoval le lastni interes.

Osebno ne morem komentirati posameznih očitkov Občini Lovrenc na Pohorju iz tožbe družbe Kreativ Rogaška d.o.o., ker se nanašajo predvsem na izdajo soglasij o zaporah cest, ki jih je pripravljala uprava, res pa je, da je imela uprava navodilo, da poleg zakonskih zahtev za zaporo ceste, dosledno zahteva od investitorja upoštevanje vseh dogovorjenih pogodbenih obveznosti in vseh zahtev iz gradbenega dovoljenja. V kolikor bi brezpogojno omogočal nadaljevanje del, bi nam na koncu preostala le sodna pot, ki bi se vlekla nekaj let, ljudje pa bi se vozili po makadamski cesti. Prav tako nisem sodeloval pri pripravi in načrtovanju pločnikov, ki so bili izvedeni na zahtevo novega vodstva občine. Osebno sem bil prepričan, da bi izgradnja normalnih pločnikov zahtevala odkupe zemljišč, kar bi trajalo nekaj let. V mesecu oktobru 2010 mi je potekel županski mandat in od takrat na projektu nisem več sodeloval. Opazil pa sem, da v letu 2013, ko je elektrarna že obratovala, investitor ni zagotovil gornjega ustroja asfalta, ki je bil v osnovni pogodbi. Ali je bilo to zaradi spremenjenega projekta zaradi izgradnje pločnikov, mi ni znano. Zagotovo pa drži dejstvo, da gospod Sajko ni bil dolžan financirati izgradnje pločnikov, temveč cesto razširiti iz treh na štiri metre asfaltne prevleke. Če bi ne bili toliko vztrajni, bi danes ne bilo niti prvega sloja asfaltne prevleke, stanovalci obeh ulic pa bi verjetno vlagali tožbe proti nesposobni upravi in županu.

Prepričan sem, da gospod Sajko ni upravičen do nikakršne odškodnine zaradi oviranja projekta s strani občine, prav tako pa ni občina opravičena do odškodnin s strani investitorja. V tej zadevi predlagam, da vodstvo občine skuša doseči poravnavo in da po nepotrebnem ne zapravljamo proračunskega denarja.

Lovrenc na Pohorju, september 2017

Bivši župan v pokoju:
Franc Ladinek, dipl. ekon.

LOVRENŠKE ANEKDOTE

Mošt po žlauhu
Janez je pri sosedu videl, kako lepe lepa jabolka carjevičke ima. Izprosil si jih je za mošt. Spomladi ga je sosed vprašal, ali je bil dober. Janez ga je pohvalil. »Pa ni bil nič črn (kot je navadno mošt iz carjevičk)?« »Ne vem, ker sem ga kar po 'žlauhu' pocuzal,« je odgovoril Janez.

Tastova pomoč
Sosed je za košnjo travnikov uporabljal kosilnico BČS. Pogosto sta jo skupaj popravljala z zetom. Po tastovi smrti je zet prevzel košnjo. Ko je nekoč BČS-ka spet nagajala, se je zet spomnil na tastovo pomoč in proseče pogledal v nebo. Ker ni pomagalo, je v nebo pogledal bolj jezno in zarobantil: »Ata, a že spet karte špilate tam zgoraj, da ne slišite, da me BČS-ka 'zajebava'?«

Prednost pešcev
Kmet z Recenjaka je modroval: »Najrajši hodim peš. Če sem pijan, se lahko vsedem čisto na tla, pa si ne morem zlomiti noge!«

Še enkrat obrnjeno seno
Marjan je za Toneta peljal seno za konje na planino. Grede sta se oglasila pri Koresu. Na dvorišču je bilo veliko gostov in je bilo težko parkirati. Marjan je zapeljal čez robnik in prevrnil prikolico s senom. Ljudje so začeli prodajati zijala okoli prevrnjene prikolice. Tone jim je razložil: »Kaj tak gledate? Seno ni bilo še čisto suho, pa sva še enkrat obrnila.«

Vizitka za krst
Janko je prišel v cvetličarno in iskal vizitko za krstno voščilo. Cvetličarka mu je zastavila vprašanje: »Za fantka ali za punčko?«. V zadregi je priznal: »Tega pa ne vem.« Cvetličarka mu je pomagala: »Na čigav krst pa greste?« To pa je Janko vedel. »Aha, tam imajo pa punčko,« je dobro obveščena cvetličarka rešila zadrego.

Šmorn
Prateta iz Gaja je pripovedovala o pomanjkanju hrane med prvo svetovno vojno in razodela zanimivo zgodbico. Njena mati je nekoč otrokom za kosilo skrivaj spekla trohico šmorna. Da je 'oča' ne bi kregali, je otrokom zabičala, da mu ne smejo povedati. Presrečni otroci pa niso mogli biti tiho. Ko so se 'oča' bližali domu, so jim tekli naproti in mu zaupali: »Mi vam pa ne bomo povedali, da smo za 'ižino' jedli šmorn!«

Enkraten 'šnops'
Sosed je povabil znanca s ceste na 'štamperli šnopsa'. Zagotovil mu je: »Imam enkraten 'šnops'!«. Znanec pa mu je navihano odvrnil: »Jaz bi raje pil dvakratnega!«

Lepota petja
Pevci Gozdarja so radi bili glasni, če so kaj spili. Petrun jih je kregal: »Kaj se tak derete?« Jože pa mu je razložil: »Ni važno, da je lepo, važno je, da je glasno!«

Bečan Franc

Dober sosed

Spoštujem dobrega soseda,
ki mi pogosto je v pomoč.
Ko v stiski obupujem,
zapetljaj je večkrat vroč.

Po telefonu ga pokličem,
upam, klic ne bo zaman.
Se oglasi in pomaga,
zopet lepši je moj dan,

Zato zahvala vsem sosedom,
ki jih stiska prebudi.
Nič ni boljšega v življenju,
kot prijaznost med ljudmi.

Avtor: Ančka Dover

Spominska knjiga

Spominsko knjigo sem odprla,
budi mi vtise mladih let.
Ko sem v preteklost se ozrla,
bila bi rada mlada spet.

Smo se družili, igrali,
smejali vsemu spet in spet.
Spominjam srečnih se obrazov,
saj v upih bil prelep je svet.

Nasmehnem živim se spominom,
kot da vmes ni minil čas.
Zablestijo v njih podobe,
v mislih slišim njihov glas.

Vsem mladost prehitro mine,
je življenja mesec maj.
Knjiga prebudi spomine,
bilo lepo nam je tedaj.

ZA IGRO IN MIŠLJENJE

Uredite račun-digitalne številke

Vzorec številk: 1234567890

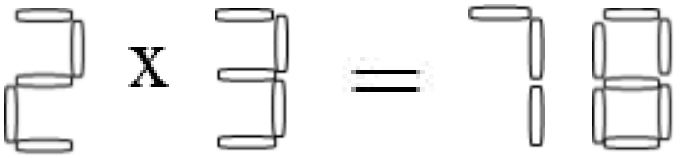

Uredite račun, da bo enačaj odigral svojo vlogo. Prestavite lahko le eno črtico. Rešitev je vsaj ena.

Poiščite konec besed

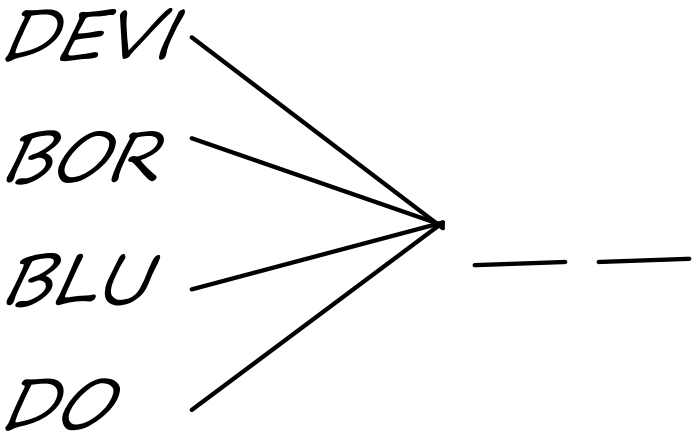

Rebus

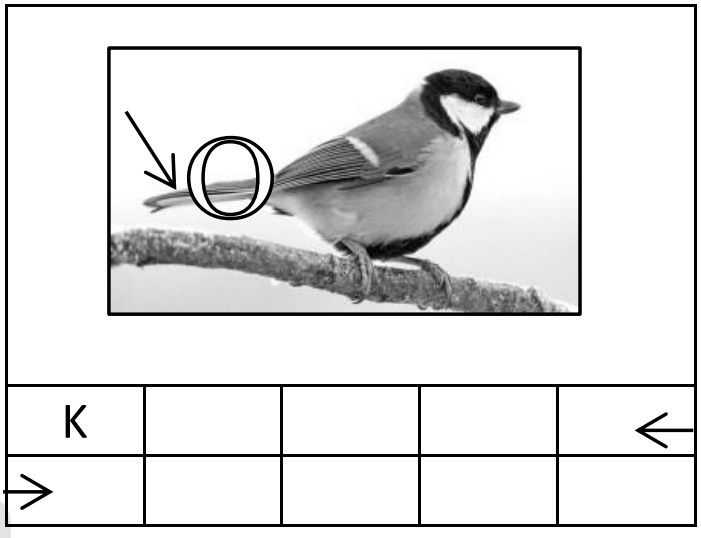

Zamenjaj prvo in tretjo črko, pa dobiš v drugi vrstici še eno rešitev.

Izpolnjevanka

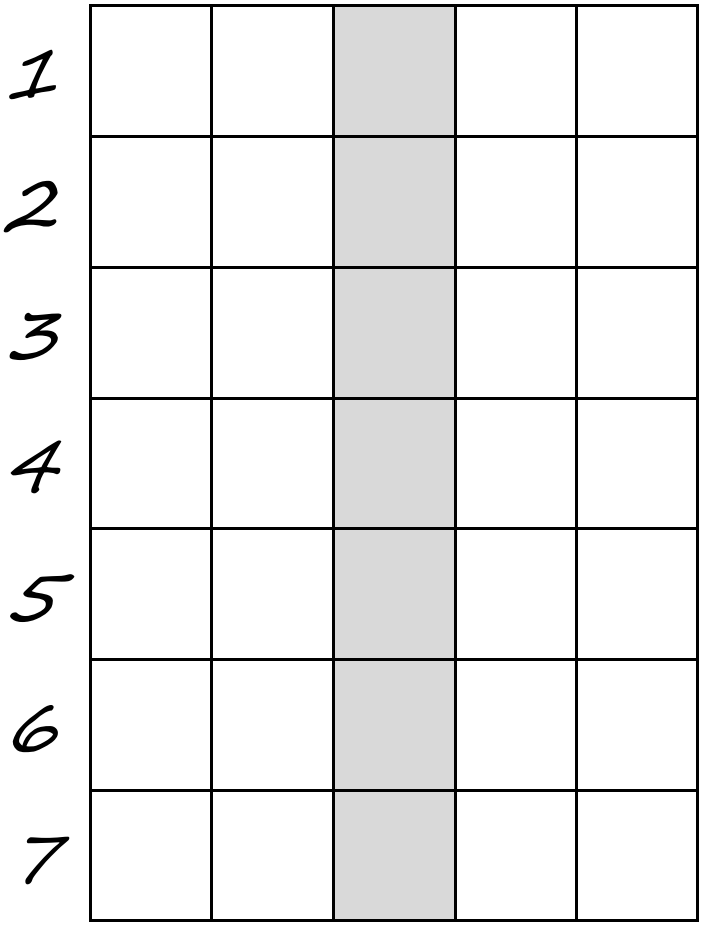

1. votla mera za tekočine,
2. poglavar volkov iz »Knjige o džungli«,
3. vera, ki jo je ustanovil Mohamed,
4. vrh strehe,
5. nalezljiva bolezen,
6. naš obmorski kraj,
7. denarni zavod.

Če ste vpisali vse besede, boste v označenem stolpičku prebrali ime naprave, ki jo uporabljajo že šolarji.

Sestavite misel

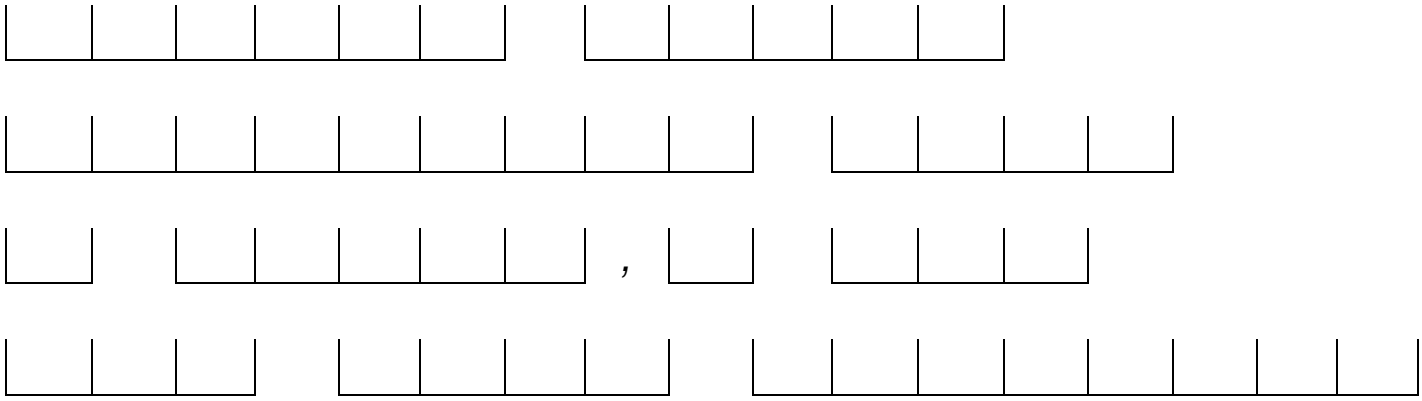

Besede: tam- žal - ostanejo. – gredo – tudi – Mnogim – rade – neumnosti – glavo, - v - a vstavite v prazna polja in ob pravilni rešitvi boste prebrali misel, ki jo napisal naš krajan Ivo Pšajd v knjigi »IZREKI, AFORIZMI, MISLI«. Knjiga je izšla ob njegovi 70-letnici.

Seštevalna piramida

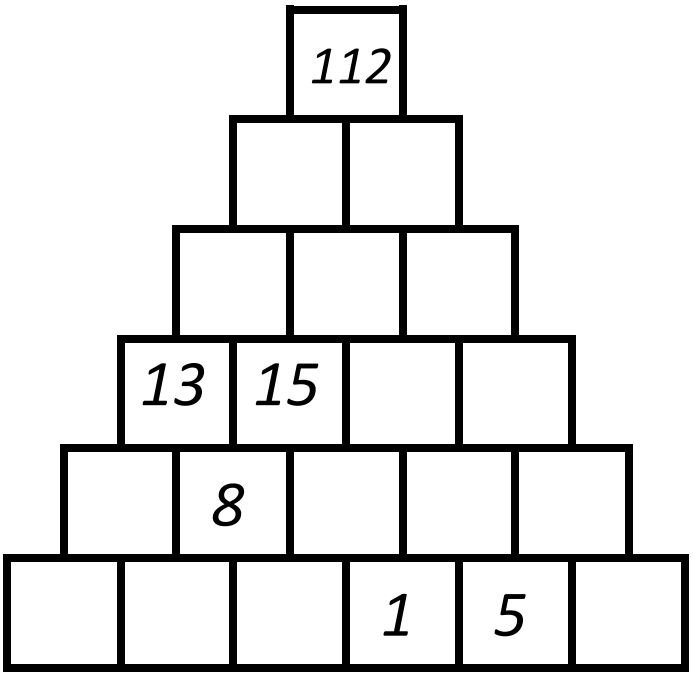

Dve sosednji številki seštejte in vsoto vpišite v polje nad njima. Postopek ponavljajte do vrha piramide. V osnovni vrstici so vse številke od 1 do 6.

Začetek besed

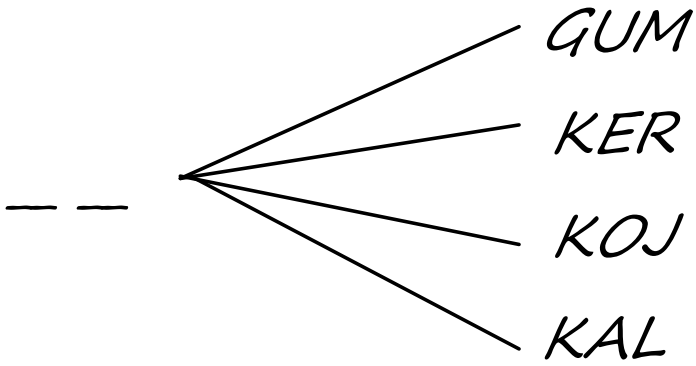

Poiščite dve ustrezni črki, ki sta začetek besed.

Rešitve:
Izpolnjevanka: Telefon
Konec besed: ZA
Rebus: Koper, poker
Sestavite misel: Mnogim gredo neumnosti rade v glavo, a žal, tam tudi ostanejo.
Seštevalna piramida: osnovna vrstica: 3, 2, 6, 1, 5, 4.
Uredite račun: 2x9=18
Začetek besed: PO
Zdravžnka: Rokavica, nogavica
Zdravženka: Ugankar
Zlogovna dopolnjevanka: Naučite se reči ne

Dušan Fornezzi

Združenka

Kdor rad rešuje uganke.	U						
	G						
				←			←

Združenka

DEL OBLAČILA	*UD*				*ŠALA*			
								A

Dopolnite prazna mesta in preberite! Možni sta dve rešitvi!

Zlogovna dopolnjevanka

	U		*TE*
	RE		*NE*

Zloge: ČI, ČI, NA, SE vpišite v prazna polja, da boste skupaj z vpisanimi dobili neko misel.

ZDRAVJE SI ZASLUŽI NAŠO POZORNOST. DODATNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE TUDI.

Življenje in svet okoli nas se spreminjata, spreminja se definicija pomembnega, spreminja se ideja nujnega. Danes živimo dlje in bolje kot pred desetletji. Pa smo tudi bolj pozorni na stvari, ki so v našem življenju najbolj pomembne?

Vsi bomo visoko dvignili roke v potrditev znanemu reku, da je zdravje na prvem mestu. Ampak živimo v času, ko še tako pametni življenjski nauki hitro postanejo floskule. Raziskave so pokazale, da kar 60 odstotkov Slovencev ne pozna dovolj dobro simptomov in znakov bolezni, ki so tipične za njihovo generacijo.

Ali svojemu zdravju posvečamo pozornost v celoti ali zgolj v fitnes dvoranah in na pohodniških poteh? Zdravje ne sme postati prispodoba, spletni hit ali zgolj beseda za katero ne stoji nič konkretnega. Zdravje si zasluži vašo pozornost. Zasluži si tudi našo.

Z MISLIJO NA IZZIVE NOVEGA ČASA IN SODOBNE POTREBE LJUDI RAZVIJAMO NOVE PRODUKTE DODATNIH ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ.
ZATO SMO OD SEDAJ NAPREJ TUDI ZDRAVSTVENA ZAVAROVALNICA.

NIKOLI SAMI

SAVA ZAVAROVALNICA

OBČINA LOVRENC NA POHORJU

želi občanom uspešno delo in veliko zdravja
in sreče v novem letu 2018!

LAURENA, trgovina in storitve, Renata Siker s.p.
Gornji trg 25, 2344 Lovrenc na Pohorju
Telefon: 02 675 22 07 | Gsm: 051 602 890 | Email: laurena@siol.net | www.facebook.com/cvetlicarna.LauRena

Kovaška cesta 60
2344 Lovrenc na Pohorju
tel.: 02/ 671 9583
gsm: 041 / 731 548
fax: 02 / 671 9584
e-pošta: sumer@siol.net

Predelava lesa
ŠUMER s. p.

Nudimo vam: Izdelavo in montažo stenskih oblog, ostrešij ter lesne embalaže (zaboji za jabolka, palete.) **Cenjenim kupcem želimo veliko uspeha in sreče v novem letu 2018!**

GORAZD HODNIK s.p.

Gaberca 2, 2344 Lovrenc na Pohorju

GRADBENA MEHANIZACIJA IN PREVOZNIŠTVO

tel.: 02/ 676 04 91, gsm: 041/ 647 958

Izdelava fasad
Slikopleskarstvo
Suhomontaža
Polaganje keramike
Tlakovanje
Zaključna dela

Marko Rauh s.p.
Gaberca 41a
2344 Lovrenc na Pohorju

G: 031 787 395
T: 02 675 0501
F: 02 675 0502
E: info@arthur.si

MESARIJA JAVORNIK

Gornji trg 40, Lovrenc na Pohorju
Telefon: 02 /675 1471
Odpiralni čas:
vsak dan od 8. do 13. ure
in v sredo in petek od 15. do 17. ure

Nudimo vse vrste mesa in mesnih izdelkov:
- domače pohorske klobase, - prekajeno meso po klasični metodi
- pohorska zaseka in pašteta, - zelo dobra buteljčna vina,
ter nekatere vrste prehrambenih artiklov.

Cenjenim kupcem – strankam želimo vesele Božične praznike ter sreče zdravja in veselja v novem letu 2018.
Direktorica Mojca Osovnikar

STAVBNO MIZARSTVO MONTLES

VojKo Hartman s.p.

Kovaška cesta 46
2344 Lovrenc na Pohorju
tel.: 02 67 67 151, gsm: 041 802 330
e-mail: hartman.vojko@gmail.com

VOŠČILO

Staro leto je odšlo, začelo zdaj se novo bo.
Želimo zdravja si, veselja. Izpolni naj se vsaka želja.

UREDNIŠTVO GLASILA »UPOKOJENEC« vam želi prijetno praznovanje, v novem letu pa veliko širokih objemov, toplih občutkov, razigranih trenutkov, spontanih dejanj in sladkih spoznanj!